

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 280

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XI METAI

A. SKAISGIRIS

Kas yra "Romos Indeksas"?

Knygų negalima visam laikui uždrausti. Jų negalima ir sudeginti. Idėjų negalima kalėjime uždaryti. Ilgoje istorijos eigoje cenzorius ir inkvizitorius visada išeidavo pralaimėtojai. Prieš blogas idėjas yra tik vienas tikras ginklas — geresnės idėjos. O geresnių idėjų šaltinis yra išmintis. Gi, išmintį veda tik vienas kelias — liberalinis švietimas.

*Alfred Whitney Criswold,
"Essays on Education"*

Kiekvienas praprusęs lietuvis yra girdėjęs pavadinimus "Indeksas", "Romos indeksas" arba originalias tų pavadinimų formas "Index Romanus", "Index prohibitorius" bei "Index librorum prohibitorum". Lietuvių kalbon pilną pavadinimą išvertus, būtų maždaug "Uždraustųjų knygų sąrašas".

Ne kiekvienas tačiau žino, kaip tas sąrašas atsirado, kaip jis sudaromas ir kokios knygos į jį įtraukiamos. O tatau žinoti yra labai svarbu, nes jo autorė — katalikų bažnyčia — dar ir šiandien turi įtakos žmonių mąstysenai, o kai kuriuose kraštuose vaidina žymų vaidmenį ne tik kultūrinėje, bet ir politinėje srityse.

Pagaliau apie "Romos indeksą" pravartu pakalbėti plačiau dar ir todėl, kad katalikų, ypač lietuviškųjų, spauda vengia jį išsamiau paaiškinti, apskritai, retai apie jį teprasitaria, o nepalankius sau mokslo bei grožinės literatūros kūrinius bando nustelbti kitokiomis priemonėmis. Dažnas katalikas, kuris domisi, sakysime, grožine literatūra, nė pats nežino, kad bažnyčia jam draudžia skaityti daugelio XVIII, XIX ir mūsų šimtmečių klasikų kūrinius, nors be tų veikalų pažinimo negalima susidaryti platesnio Europos literatūros vaizdo. Taip pat ir šių laikų kai kurie autoriai, kaip André Gide, J. Paul Sartre, Alberto Moravia ir kiti katalikams skaityti draudžiami, nors jų įnašas pasaulio literatūrai yra milžiniškas.

Vokiškosios "Index Romanus" laidos, kuri su katalikų bažnyčios leidimu, pasirodė 1951 m. Osnabrücke, įžangoje teologijos ir filosofijos daktaras Albert Sleumer pateikia indekso atsiradimo priežastis, istoriją, jo sudarymo būdus bei nurodymus, kaip katalikai turi saugotis bažnyčia nepalankių raštų. Pakartodami būdingesnes to straipsnio vietas, mes norime pasitarnauti lietuvių visuomenei, kuri per maža žino apie indeksą.

Pateisinamosios priežastys

Nemaža vietos įžanginio straipsnio autorius skiria atremti laicistų priekaištams, kurie dažnai pasireiškia teigimais, kad, uždrausdama savo gnomiesiems skaityti kartais didelės mokslinės ir literatūrinės vertės knygas, katalikų bažnyčia nepasitarnaujanti kultūrai, auklėjimui bei pažangai.

Bene svarbiausias to katalikų bažnyčios elgesio pateisinimas, autoriaus nuomone, yra tas, kad ir pati valstybė visais laikais yra naudojusi teisę drausti knygas, kurios kokia nors prasme atrodžiusios jai pavojingos. Pradėdamas nacionalsocialis-

tine Vokietija, kuri ypatingai persekiojusi "nearijų" parašytas knygas ir bažnytinę spaudą, autorius plačiai pasakoja apie įvairiais laikais įvairiose valstybėse taikytas įstatymines priemones spaudai ir kitoms minties reikšimosi priemonėms suvaržyti.

Jo išvada tokia: jeigu pasaulinė valstybė turi teisę varžyti žodžio laisvę, tai toji teisė dar daugiau priklauso bažnyčiai, kurios uždavinys daug aukštesnis, "dargi aukščiausias, būtent — žmones į amžiną palaimą vesti".

Iš indekso istorijos

Dr. A. Sleumer žodžiais, bažnyčia vedusi kovą su "blogais" raštais nuo pat savo įsikūrimo pradžios, nors ir kitokiomis priemonėmis, negu dabar. Autorius mini apaštalių laikais viešą pagoniškiųjų knygų, kurių vertė siekusi 50,000 dinarų, sudeginimą. Ankstyvieji Romos popiežiai smerkę ne tik pagonių, bet, visų pirma, "klaidatikių" raštus. Leonas Didysis (440-461) dėmesį atkreipęs į tuos raštus, kurie platinami apaštalių vardu, bet kuriuose esama "klaidų be skaičiaus". Jis uždraudęs juos ne tik skaityti, bet ir laikyti namuose. "Neteisieji" raštai buvę deginami.

Įvairiuose IV, V ir VI šimtmečių konsilijumuose buvę pasmerkti sudeginti gausūs apokrifai ir raštai tokių tikėjimo tiesų aiškintojų, kaip Arijaus, Nestorijaus ir kitų.

Per eilę šimtmečių Romos popiežiai turėję griežčiausių priemonių imtis prieš "klaidingus" Kristaus mokslo aiškintojus, jų raštus gaudyti ir deginti. XV šimtmečiu daug vargo popiežiams sudariusios Huso ir Vielfo knygos.

Bet tikra rugiapiūtė popiežiams prasidėjusi su spaudos išradimu. "Klaidatikių" raštai dabar taip sparčiai plitę, kad laužai pasirodę nepakankamomis priemonėmis. Reikėję griebtis bausmių.

Tad 1487 m. popiežius Inocentas VIII paskelbęs ekskomuniką (išskyrimą iš bažnyčios) visiems tiems, kurie nesudegintų jo nurodytų raštų. Jo dėmesys buvęs nukreiptas, visų pirma, į raštus kunigaikščio Johannes Pico de Mirandola, kuris paskelbęs eilę teologijos, filosofijos bei matema-

vytautas didysis puotauja pas kryžiuočius.

Vidury, prie stalo, juodu apsiaustu sėdi Vytautas. Kairėje atsilošęs — kryžiuočių ordino magistras. Visi klausosi vaidilos kanklininko dainos. Andrioli paveikslas

tikos tezių ir kuris sakęsis su bet kuo galįs vesti tais klausimais mokslinius disputus.

Tais pačiais metais ekskomunikos bausmė buvusi dar praplėsta specialia "Inter multiplices" bule. Ekskomunikos grėsme, visos spaustuvės buvusios įpareigtos ruošiamus spaudai rankraščius pristatyti vyskupams patikrinti. Iki to laiko išspausdintąsias tikėjimui priešingas knygas spaustuvininkai turėję sudeginti. Šio įsakymo neįvykdžiusieji automatiškai užsitraukdavę ekskomunikos bausmę.

Bet ir šios priemonės vis tiek nesulaukiosios "blogųjų" knygų plitimo. Tada popiežius Povilas IV ryžęsis 1559 m. išleisti "rūpestingai paruoštą pasmerktųjų knygų sąrašą". Jame buvę surašyti ne tik Italijoje išleistieji bažnyčiai nepalankūs veikalai, bet ir kai kurių Europos universitetų, jų tarpe ir Paryžiaus Sorbonos, darbai. Tas sąrašas laikytinas pirmuoju "Romos indeksu", kurio įvardytųjų knygų skaitymas, laikymas namuose, o tuo labiau platinimas ar gynimas reiškęs "nusi-kaltėlio" išskyrimą iš bažnyčios.

1571 m. popiežius Pijus V įkūręs prie šventojo Sosto specialią knygų tinkamumui nustatyti įstaigą, kuri buvusi pavadinta Indekso Kongregacija ir kuri iki šiandien dienos turinti uždavinį sudarinėti uždraustųjų knygų sąrašus.

Indekso Kongregacijos uždaviniai ir darbo metodai buvę tiksliau suformuluoti vėlesniųjų popiežių, būtent, Benedikto XIV ir Leono XIII. Knygų tinkamumą skaitymui, šalia popiežiaus, turį teisę šiandien spręsti: šv. Sosto Kongregacija, kuriai pirmininkaujantis popiežius, partikuliariniai konsilijumai, atskirų vietovių vyskupai, vienuolijų abatai ir kiti aukštieji bažnyčios pareigūnai, kurie yra nusakyti 1395-1405 kanonuose.

O "knygos, kurias pasmerkia pats apaštališkasis sostas, laikomos uždraustomis visuose kraštuose ir visomis kalbomis" (1396 kanonas).

Iki mūsų dienų Roma yra paskelbusi apie 40 indekso laidų, kurios spausdinamos kas keletą metų ir vis papildomos. Leono XIII potvarkiu, nuo 1896 m. indeksuose "kai kuriais sumetimais" neįvardi-

Kas yra "Romos Indeksas"?

(Aukelta iš 1-mo psl.)

Jamos tos katalikų bažnyčiai priešingos knygos, kurios yra išleistos prieš 1600 metus. Tad, norint turėti pilnesnį Romos draudžiamųjų knygų sąrašą, tenka pavarstyti ne tik paskutiniąsias indeksu laidas, bet ir tas, kurios yra spausdintos prieš 1896 metus.

Šioms žinioms pateikti yra naudojamas 1948 m. Typis Polyglottis Vaticanis išleistas "Index librorum prohibitorum" bei jo 1954 m. papildymas ir privačios vokiečių leidyklos Osnabrücke 1951 m. išleistas "Index Romanus", kuris apima tik nuo 1750 m. Vatikanu uždraustąsias knygas.

Draudžiamųjų knygų pobūdis

Vatikanu išleidžiamuose indeksuose paprastai įvardijamos tik tos bažnyčiai nepalankios knygos, kurios yra susilaukusios platesnio populiarumo.

Bet yra bendrų nuostatų, kurie apskritai nusako neskaitytinų, neleistinių ir neplatintinių knygų pobūdį. Draudimas paliečia visų pirma, senovinius šventojo Rašto tekstus bei jų pirminius, senųjų katalikų pagamintus, vertimus ir nekatalikų išleistus vertimus. Paskui, knygas rašytojų, kurie skelbia "klaidingą" tikėjimą, siekia bažnyčios škilimo ir apskritai griaua bažnyčios pagrindus. Knygas, kurios puola religiją, "geruosius" papročius arba gina šventojo sosto pasmerktąsias tikėjimo "klaidas", kurios pajuokia bažnytinę vyriausybę, dvasiškiją, tikėjimą; nekatalikų knygas, kuriose rašoma tikėjimo klausimais, išskyrus tuos atvejus, jeigu jose nieko nėra blogo prieš katalikybę; knygas, kurios skatina dvikovą, savžudybę, santuokos skyrybas, masoneriją, kuriose rašoma apie neskaisčius dalykus...

Žodžiu, katalikams draudžiamos visos tos knygos, kuriose pasireiškia kokia nors pačios bažnyčios, jos tiesų, jos moralės, jos istorijos kritika.

Bausmės ir leidimai

Už nusikaltimą indekso nuostatoms katalikas gali užsitraukti ekskomuniką, kurią išimtiniais atvejais turi teisę panaikinti tik pats popiežius. Visų pirma, tatai liečia knygų leidėjus ir platintojus.

Ekskomunikos paliečiami tie leidejai, kurie leidžia knygas bažnyčios atkritėlių, "klaidingo" tikėjimo skleidėjų ir nuo bažnyčios atskirtųjų, bandančių savo klaidas pateisinti. Ekskomunikos taip pat paliečiami žmonės, kurie tos rūšies knygas arba apskritai apaštališkojo sosto uždraustus raštus gina ir be bažnytinės vyriausybės leidimo skaito bei laiko.

Plačiau apie bausmes kalba 2318 kanoanas.

Katalikas, kuris nori indekso knygomis naudotis, turi kreiptis į savo vyskupiją ir prašyti specialaus leidimo. Prašyme turi būti pateikti motyvai, kurie tokį kreipimąsi pateisintų.

Norėdami gauti leidimą naudotis indekso knygomis visam gyvenimui, katalikai turi kreiptis į patį popiežių.

Konkretūs draudimo pavyzdžiai

Kaip jau minėta, tik nežymi dalis katalikų bažnyčiai nepalankių knygų yra įtraukta į oficialųjį indeksą. Bet ir toji dalis sudaro tūkstantinius skaičius.

Nėra reikalo čia minėti tolimesnės praeities įvairių bažnyčios atsimetėlių raštų, kuriuose buvo atakuojami popiežiai arba bažnyčios tiesos ir kuriems gausiai atstovaujama indekse. Šiandien tie raštai niekam neįdomūs, išskyrus, žinoma, mokslininkus.

Bet svarbu bent trumpai sustoti ties tais draudžiamaisiais autoriais, kurių mokslinis ir literatūrinis įnašas į Vakarų kultūrą yra esminio pobūdžio ir be kurių bent

dalinio pažinimo vargu ar žmogus galėtų būti vadinamas inteligentu.

Kai kurių autorių visi raštai yra uždrausti skaityti katalikams, o kai kurių tik dalis. Be kitų, visi raštai uždrausti yra ir tokių literatūros šulų, kaip Honore de Balzac, Anatole France, Gabrielė D'Annunzio, tėvo ir sūnaus Alexandre Dumas, Maurice Maeterlinck, George Sand, Ernest Feydeau, H. Beyle de Stendhal, Emile Zola, André Gide, Alberto Moravia, Jean Paul Sartre, filosofų, kaip Benedetto Croce, Thomas Hobbes, David Hume ir kt.

Kitų tik dalis raštų yra uždrausta. Iš jų užtenka paminėti Henri Bergson, Auguste Comte, Jacques Casanova, E. Darvin, René Descartes, Denis Diderot, Gustave Flaubert, Heinrich Heine, Victor Hugo, Immanuel Kant, Alphonse de Lamartine, G. E. Lessing, John Locke, Adomą Micevičių, Michael de Montaigne, Curzio Malaparte, Ada Negri, Blaise Pascal, Ernest Renan, Jean Jacques Rousseau, Charles A. Sainte-Beuve, C. H. Saint-Simon, Girolamo Savonarola, Benedictus de Spinoza, Hippolite A. Taine, F. M. A. Voltaire ir kitus, kad susidarytum išpūdi, kokie vardai gali figūruoti indekse.

Jame taip pat galima rasti ir kolektyvinių didelės mokslinės vertės veikalų-istorijos studijų, enciklopedijų, net žodynų, jų tarpe ir garsiojo Pierre Larousse didžiojo universalinio žodyno XIX šimtmečio laida.

Ta proga galima dar pridėti, kad katalikams uždraustųjų knygų tarpe yra ir viena lietuviška. Būtent, Juozupo Ambraziejaus "Trumpas Rymo katalikų katekizmas", kuris į indeksą buvo įtrauktas 1907 metais.

Baigiamosios pastabos

Niekas negali užginčyti, kad iki subrendimo žmogui reikia tam tikro auklėjamojo metodo, į kurį įeina taip pat ir tinkamos lektūros parinkimas. Bet subrendusiam ir suaugusiam žmogui taikymas kokių nors knyginių apribojimų, mūsų nuomone, yra ne tik nepateisinamas, bet ir patį žmogų įžeidžiantis.

Nors katalikų bažnyčia oficialiai pripažįsta žmogaus valios laisvę, bet savo suvaržymais ji kartu paneigia tos valios reikimosi galimybes. Neturėdamas progų susipažinti su priešingais bažnyčiai raštais, katalikas negali būti nei kritiškas, nei objektyvus savo bažnyčios atžvilgiu.

Visa laimė, kad gyvenimas eina savo keliu, o bažnyčia — savo. Šiandien daugely Europos ir Amerikos valstybių liberalinės demokratijos ir bažnyčios nuo valstybės atskyrimo dėka įvairūs indeksai nustojo savo praktiškosios reikšmės, nes ekskomunika negali atnešti fizinių pasekmių. Žmonės spausdina, platina ir skaito tai, kas jiems patinka. Tose valstybėse kokio nors talentingo autoriaus įtraukimas į indeksą gali būti net jo pasisekimo laidas.

Žinoma, kitaip yra tose valstybėse, kuriose, dėl specialaus konkordato, katalikų bažnyčios vyriausybė turi bent iš dalies įtakos leidžiamųjų knygų kontrolei. Tokių valstybių santvarka yra paprastai nedemokratiška, o jos piliečiai nepasižymi dideliu kultūringumu.

Turint prieš akis faktus, kad tiek praecity, tiek dabar katalikybė yra varžiusi ir pagal savo galimybes vis dar tebevaržanti spausdintąją kūrybą, kuri daugeliu atvejų yra europietiškojo genijaus pasireiškimas, negalima pasakyti, kad katalikų bažnyčia būtų didelis kultūros draugas.

PETRAS ŠIRVOKAS

Nauja Juozo Švaisto knyga
230 psl. įdomiausių lietuviškų nuotykių.
Kaina \$2.00. Kreiptis į

NAUJIENAS, 1739 S. Halsted St
CHICAGO 8, ILLINOIS

A. S. PUŠKINAS

EUGENIJUS ONEGINAS

Eiliuotas romanas

Vertė STEPAS VAZBYS

Vinco Krėvės-Mickevičiaus

Šviesiam Prisiminimui

ŠEŠTOJI DALIS

(Tęsinys)

*La, sotto i giorni nubilosi e brevi,
Nasce una gente a cui l'morir non
dole.*

Petrarca

*(Ten, kur dienos debesuotos ir trumpos,
gims padermė, kuriai mirti neskau-
da.)*

Petrarka.)

I

Išeinant draugą pastebėjo Oneginas ir tuoj atlyžo. Vėl senas nuobodis sugrižo, Kerštu patenkintas sėdėjo. Gi Olga žiovulį malšino, žvilgsniu vis Lenskio tebieškojo, Kaip tęsti kalbą, nežinojo. O kotiljonas vien kankino. Nėr' galo jam. Lūpytę traukia. Na, ačiū Dievui. Valgyt šaukia. Svečiai skersai ir išilgai Po vakarienes suguldyti. Onegino arti namai. Jam reikalo nėra trukdyti.

II

Salone drybso du kalnai Skotinių, o valgomam (Erdvu stalus išnešus jam') Ant kėdžių vyrai netvirtai. Trike tik vienas ant grindų, Koptūrą seną užsivožęs, (O, naktį jam nerūpi grožis), Kažką sapnuoja, net graudu. Merginos Olgos ir Tatjanos Seklyčios' vartosi kukliai. Tik Tanė spindulio Dianos Paglamonėta budi. Jai Nesuglaudžia blakstienų Lėlis, Širdy jos apmaudas vis kėlės.

III

Jo atsilankymu staigiu, — žvilgsniu saulėtu, įtaigiu, Su Olga elgsena keista Tatjana baisia sukūrėta. Šiuos įvykius surišt sunku, Pavydo sielvartas ją graužo, Ranka ledinė širdį gniaužo, Ties bėdugne rymot klaiku. "Pražūsi!" — šnabžda balsas jai. Sutinka žūt' dėl jo jinai. Kam priekaištaut, likimą keikti. Negal' jis laimės jai suteikti.

IV

Pirmyn, pirmyn mana istorija. Gal žmonės jau pakampiais porija, Kad knyga krypta nuobodyn. Kad atsigautumėt, pirmyn. Pas naują pažibą vėl eime — Zareckį; vyras šis nūn vargsta Nuo Raudonkalnio, Lenskio kaimo Netoli: bus gal penki varstai. Kadaisė smuklių gražbylys, Peštukas, pabaisa siaubingas, Korteivių šutvės pirmgalys. Nūn tėvas, draugas pavyzdingas. Taip taisosi pagėdęs amžius, Taip susitvarko susiglamžęs.

(Bus daugiau)

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

Iš matematikos ir fizikos terminų

(Tęsinys iš 1955.V.28 "Literatūros")

<i>Absolute Temperature</i> — ab- soliutinė temperatūra	ergija (seniau: gyvoji jėga, vok. lebendige Kraft, rus. živaja sila)
<i>absolute value</i> — absoliutinis didumas	<i>latitude</i> — geografinis plotis
<i>application</i> — pritaikymas	<i>Law of Conservation of Ener- gy</i> — energijos pastovumo (se- niau: išlaikymo) dėsnis
<i>coefficient of linear expansion</i> — tiesinis išsiplėtimo koefi- cientas	<i>longitude</i> — geografinis ilgis
<i>collect (the similar terms)</i> — sutraukti (panašius narius)	<i>loss</i> — nuostolis
<i>common difference</i> — skirtu- mas (aritmetinės progresi- jos)	<i>Magdeburg Hemispheres</i> — Magdeburgo pusrutuliai
<i>common ratio</i> — vardiklis (ge- ometrinės progresijos)	<i>meridian</i> — dienovidinė lini- ja (taip pat: meridianas)
<i>equator</i> — pusiaujas (taip pat: ekvatorius)	<i>mixed repeating decimal</i> — mišrioji periodinė trupmena
<i>fixed pulley</i> — nejudamas skridinys	<i>oblique</i> — pasviręs (pvz. kū- gis)
<i>fulcrum</i> — atramos taškas	<i>pendulum</i> — švytuoklė
<i>gravity's acceleration</i> — žemės greitėjimas. (Nors vėliau "greitėjimas" imta vadinti "pagreičiu", bet nesu girdė- jęs, kad būtų buvę sakoma "žemės pagreitis".)	<i>profit</i> — pelnas
<i>incidence, angle of</i> — kritimo kampas	<i>pulley</i> — skridinys
<i>incident, rays</i> — krintantieji spinduliai	<i>pure repeating decimal</i> — gry- noji dešimtainė trupmena
<i>kinetic energy</i> — kinetinė en-	<i>reflected, rays</i> — atšokę spin- duliai
	<i>reflection, angle of</i> — atspin- džio (taip pat: atšokimo) kampas
	<i>refraction, angle of</i> — lūžimo kampas
	<i>repeating (also recurring or circulating) decimals</i> — pe-

riodinės dešimtainės trup-
menos
repetend — periodas (dešim-
tainėje trupmenoje)
signed (directed) numbers —
palyginamieji skaičiai
signs of operation — veiksmų
ženklai
signs of quality — skaičių
ženklai
similar terms — panašūs na-
riai
slant height — šoninė aukšti-
nė (apotema)
sources of energy — energijos

šaltiniai
swing — švytavimas
table — lentelė
term — narys
Torriceillian Vacuum — Tori-
čelio tuštuma
total internal reflection — vi-
siškas vidaus atspindys
transpose (terms) — perkelti
(narį iš vienos lygties pusės
į kitą).

A. Z.

(Pabaiga)

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS.

BUDRIKO KRAUTUVĖ

Televizijos ir Jewelry Skyrius
RANKINIAI LAIKRODELIAI NUPIGINTI 40%

DIDELĖS NUOLAIDOS TELEVIZIJOMS
IŠPARDAVIMAS KAD NIEKO NELIKTŲ
100 TV SETŲ UZ PUSĖ KAINOS

Console-Television

	Buvo	Dabar
17 col. Travler TV	\$159	\$ 89
21 col. Travler TV	198	109
21 col. Kombinacijos TV	450	250
17 col. Console, blonde TV	200	125
17 col. Zenith TV	159	120
17 col. Admiral TV	159	120
21 col. Admiral TV	198	119
21 col. Philco Console	250	198
21 col. G. E. console	250	198
21 col. Wells Gardner	250	145
24 col. Admiral	245	159
27 col. Sentinel console	400	198
Capehart console		\$99
Arvin portable 17 col. TV setas		\$99
Vartoti TV setai, \$19 ir aukščiau		

NOW AT SOLTIS FURNITURE

CROWN

"THRIFTLINE 36"
GAS RANGE

• Constructed with finest material and
workmanship usually found only in Customline
ranges—the small price will astound you.

Simply, but beautifully designed to add to
the charm of your kitchen. Has oven heat control,
automatic top burner lighting, extra large 17½"
wide "EVEN-ACTION" oven, drawer type broiler,
and takes only 36" of floor space.

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street HEMLOCK 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Radio laikrodžiai	buvo \$29	dabar \$16
Philco radio laikrodžiai	buvo \$38	dabar \$19
Mažos radios, Philco, Admiral		\$14.00
Maži Elektriniai Phonografai		\$4.00
3-speed Phonografai	buvo \$29	dabar \$15
Automatiškas Record Changer Phonograph	buvo \$89	dabar \$49
Console Radio-Phonograph	buvo \$200	dabar \$99
Philco Short Wave ir A. M. radio	buvo \$200	dabar \$99

GOLDEN BARONESS

KAINOS NUO \$5.00 IKI \$300

Deimantiniai žiedai
nuo \$25 iki \$900.

32 šmotų sidabruotas stainless
steel stalo setas, vertės \$29, \$18.00

52 šmotų Wm. Rogers silver,
vertės \$39, už \$24.00

Gražioje dėžutėje.
Elektrinės plaukams kirpti ma-
šinėlės (clippers), importuotos iš
Vokietijos, po \$9.95

Didelis, 8 dienom užsukamas
sieninis laikrodis, su geguže, kuri
kukuoja, vertės \$29, už \$14.50

LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI!

JOSEPH F. BUDRIK

3241 So. Halsted Street

ATDARA SEKMADIENI NUO 10 IKI 5 VAL. PIRMADIENIAIS IR
KETVIRTADIENIAIS VAK. IKI 9:30. KITOMS DIENOMS IKI 6 P. M.

Pasiklausykite Budriko Radio Valandos iš stoties WHFC, 1450 kil.
Ketvirtad. vakarais nuo 6 iki 7 val. su orkestru ir dainininkais.

Dr. Aleksandras Dumbrys

(1900-1954)

Dr. Aleksandras Dumbrys gimė 1900 m. spalio mėn. 29 d. Tukume, Latvijoje. Jo tėvas Baltramiejus Dumbrys, kilęs iš Butniūnų kaimo, Biržų apskrityje, buvo Mokesčių Inspekcijos valdininkas, — pradžioje Tukume, o vėliau Mintaujoje. Tukume jis sukūrė šeimą, veddamas Luciją-Luizą Pauliūtę. Ten gimė sūnus Aleksandras ir duktė Eleonora. Aleksandras mokėsi Mintaujos gimnazijoje, kuri Pirmojo pasaulinio karo metu, artėjant vokiečiams, buvo iškelta į Tartu (Estiją). Ten jis baigė gimnaziją 1917 m. Vėliau visa šeima nusikėlė į Kazanių. Ten Aleksandras pradėjo studijuoti gamtos mokslus Kazaniaus universitete. Karui pasibaigus, kaip ir dauguma lietuvių, Dumbrių šeima grįžo į Lietuvą. Pradžioje apsisistojė Vilniuje, vėliau persikėlė į Kauną. Kaune Baltramiejus Dumbrys tarnavo Užsienio Reikalų Ministerijoje Pasų Skyriaus Vedėju, o Aleksandras pradėjo studijuoti mediciną. Pradžioje lankė Kauno Aukštesniuosius Kursus, o vėliau Universiteto medicinos fakultetą.

1923 m. staiga nuo širdies smūgio mirė Aleksandro tėvas, palikdamas šeimą gan sunkioje materialinėje padėtyje. Aleksandrui teko kartu mokytis ir dirbti. Tačiau tai nepalaužė jo energijos nė nuotaikos. Užteko laiko viskam. Buvo aktyvus studentų visuomeniniame gyvenime, ypač studentų neolituonų organizacijoje. 1926 m. pirmoje laidoje Aleksandras baigė medicinos mokslus. Nuo 1926 m. iki 1929 m. dirbo Kauno universiteto klinikose prie chirurginės katedros prof. Boito asistentu. Nuo 1929 m. pradžios jis buvo paskirtas Ukmergės apskrityje ir miesto ligoninės vedėju ir chirurgu, kur jis ir persikėlė. Tose pareigose jis išbuvo 12 metų, t. y. iki bolševikmečio. Daug dirbo ligoninėje ir namuose, turėdamas didelę privačią praktiką. Vienu laiku, neturint Utenos ligoninės chirurgo, važinėdavo tam tikromis dienomis operuoti į Utenos apskrityje ligoninę. Nors materialinės sąlygos ir nevertė tiek dirbti, tačiau, būdamas paslaugaus būdo, niekad negalėdavo atsakyti priimti ligonį, ar tai buvo dieną ar naktį ar tai šiokią dieną ar šventę. Žmonės atvykdavo iš tolimų kaimų, kurie nei dienų, nei valandų nežūrėjo. Labai dažnai valgydavo stačias — nebuvo laiko, nes, grįžęs iš ligoninės, rasdavo daug laukiančių ligonių. Tai buvo didelio darbo metai.

Bolševikams atėjus, buvo atstatytas iš ligoninės vedėjo pareigų — paliktas tik chirurgu. Prasidėjo tardymai, kratos. 1940 m. rudenį Dumbrys su šeima nuvyko į Palangą menamai atostogauti, bet iš tikrųjų galvodamas kaip nors perėiti sieną. Tačiau pasirodė, kad perėjimas jau buvo pašunkė-

jęs. Ypač buvo rizikinga su vaikais ir sena motina. Tad teko grįžti ir dirbti tose pačiose sąlygose, kurios vis darėsi sunkesnės. 1941 m. pradžioje bolševikai pareikalavo parašo, kad be jų žinios neišvyks iš miesto. Dar Dumbrys mėgino pasirašymą nutęsti, tačiau paaiškėjo, kad jau už durų policija: jei jis tuoj nepasirašo, areštuojamas. Pasirašė. Tačiau daugumos bičiulių ir net kai kurių komunistų (kurių tarpe turėjo nemaža pacientų) buvo patartas koku nors būdu ir kaip galima greičiau pasitraukti iš Lietuvos, nes būsiąs suimtas. Liko tik vienas kelias išvykti su šeima — tai su vokiečiais, kurie tuo laiku buvo repatriuojami iš Lietuvos. Po didelių pastangų vokiečių komisija sutiko leisti išvykti kartu, bet nedavė jokių garantijų, kad, jei bolševikai pareikalautų, tai bus išduotas nors ir iš traukinio arba pereinant sieną. Tai buvo didelės rizikos ir įtempimo dienos. Slapta, kad nesukeltų bolševikų įtarimo, visi šeimos nariai atskirai, įvairiomis susisiekimo priemonėmis ir įvairiomis kryptimis, be jokio bagažo apėjo Ukmergę. Ištikimos tarnaitės dėka (kurios vardo nenoriu minėti, nes ji likusi Lietuvoje), kuri gudriai atsakinėjo telefonu apie daktaro išvykimą pas ligonius, bolševikai nesusekė apie išvykimą, kol šeimai pasisekė pervaziuoti Vokietijos sieną.

Vokietijoje Dr. Dumbrys gavo darbą kaip gydytojas mažame Rytprūsių mieste Soldau. Praėjus kuriam laikui, nežinia kuriais sumetimais, gal greičiausiai norėta paimti kariuomenėn, Dumbriui pasiūlė Vokietijos pilietybę. Tačiau Dumbrys, visada buvęs patriotas lietuvis, griežtai atsisakė. Jam nesant namie, buvo valdžios pareigūnų pašaukta žmona ir pradėta daryti spaudimą į ją — grasinta atleisti vyrą iš darbo ir net koncentracijos stovykla. Jai pareiškus, kad ji laikosi tos pačios nuomonės kaip ir jos vyras, jai buvo pasakyta, kad ji nebus paleista namo, kol ji nepasirašys, kad prašo Vokietijos pilietybės. Tačiau, išlaikę ją keletą valandų, paleido namo. Darbo sąlygos ten buvo gan sunkios, tačiau nebuvo iš ten niekur išleidžiama. Tik po trijų metų pasisekė persikelti į Frankfurtą ant Oderio, kur pradėjo dirbti prof. Spechto, žymaus chirurgo, vadovaujamoje ligoninėje kaip jo asistentas. Tačiau neilgai ten teko dirbti. Artėjant bolševikams, jis su šeima pasitraukė į Vakarų ir apsigyveno kaime, netoli Hannoverio. Ten pasiliko tol, kol sužinojo, kad Detmolde norima organizuoti lietuvių centras angliškai ir lietuvių Raudonasis Kryžius. 1945 m. liepos mėn.

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JUNE 11, 1955

Dumbrys persikėlė į Detmolde, kur dirbo Raud. Kryžiuje, o vėliau Hideseno-Detmolde stovyklos gydytoju. Tai stovyklai užsidarius, buvo nukeltas į Blombergą, kur išbuvo iki 1950 m., o vėliau į Augustdorfą, iš kur 1951 m. jau vyko į Wenterfo pereinamą stovyklą.

Niekad savo sveikata nesiskundė, visada buvo geroj nuotaikoje ir optimistas. Tačiau vykstant į Ameriką pereinamoje stovykloje paaiškėjo, kad jis turi aukštą kraujo spaudimą (apie 200). Reikia galvoti, kad jis kaip gydytojas turėjo tai žinoti, tačiau jis niekad apie tai nekalbėjo ir nesiskundė. Visad atrodė, kad jis yra labai gerame sveikatos stovy ir iš tikrųjų niekad nesirgo.

Į Ameriką atvyko 1951 m. balandžio 20 d. ir apsisistojė Brooklyne, N. Y. Greit pradėjo dirbti Wyckoff ligoninėje. Po pusės metų perėjo į Greenpoint ligoninę, kurioje dirbo iki 1954 m. gegužės mėn. Berdardamas šioje ligoninėje, kartu ruošėsi valstybiniam egzaminams, kuriuos išlaikė 1953 m. birželio mėn. Išlaikęs egzaminus, dar apie metus pasiliko dirbti toje pačioje ligoninėje, darydamasis, kur įsikurti ir pradėti privačią praktiką. Tačiau apsisprendė dar kurį lai-

ką padirbėti geresnėje privačioje ligoninėje. Balandžio mėn. buvo priimtas į Forest Hills General Hospital gan geromis sąlygomis, kurioje turėjo pradėti dirbti nuo gegužės 11 d. Tačiau gegužės 10 d. išstiko jį širdies smūgis. Buvo gydomas Wyckoff ligoninėje, vėliau Greenpoint ir namuose Dr. Starkaus priežiūroje. Pasirgęs virš 7 mėn., tą pačią 1954 metų gruodžio 21 d. mirė savo bute.

Dr. Dumbrys buvo vedęs Albiną Gervaitę, baigusią Lietuvos Universiteto Humanitarinių mokslų fakultetą. Gyvendama Ukmergėje, ji mokytojavo Ukmergės Gimnazijoje. Ukmergėje gimė ir dvi dukros Nijolė ir Vida. 1954 m. Nijolė baigė Baltimorėje Mt. St. Agnes College chemijos mokslus. Vida yra Brooklyno College studentė.

Dr. Dumbrys, gyvendamas Ukmergėje, buvo šaulių Rėmėjų Sąjungos ir Tautininkų Sąjungos narys. Tačiau dėl didelio ir gana intensyvaus profesinio darbo negalėjo būti jose per daug aktyvus. Atvykęs į Ameriką, jis įstojo į lietuvių Gydytojų Draugiją. Jis buvo valdybos narys, o paskutiniiais dvejais metais Draugijos pirmininkas. A. G. D.

DR. A. DUMBRIŲ ATMINIMĄ PAGERBIANT

Dr. Aleksandras Dumbrys, gyvendamas Lietuvoje, sekė medicinos naujienas, nes gerai mokėjo vokiečių kalbą ir išrašinėjo žurnalus vokiečių kalba. Jis buvo prof. Boito lietuvių kalbos mokytojas. Prof. Boitas buvo vokiečių, atkvietas iš Karaliaučiaus dėstyt chirurgiją Lietuvos universitete. Būdamas Boito asistentu (1926-1929), Dr. Dumbrys rašė straipsnius iš medicinos, kurie buvo įdėti gydytojų žurnale "Medicina", tačiau, neturint šiame krašte komplektų, negalima išvardinti tų straipsnių antraščių. Prof. Boitas jam daug padėjo tobulintis medicinoje, ypač chirurgijoje. Amerikoje Dr. Dumbrys buvo N. Y. L. Gydytojų D-jos valdybos narys ir vėliau dvejus metus pirmininkas. Jis pasižymėjo kaip aktyvus ir visuomeniškas veikėjas. Jis stengėsi užmegsti ir palaikyti santykius su latviais, estais ir kitų rusų pavergtų tautų gydytojais, dalyvaudamas jų draugijų posėdžiuose. Sunkiose pragyvenimo sąlygose, sykiu ruošdamasis prie valstybinių egzaminų,

jis sugebėjo ir rado laiko dalyvauti N. Y. L. Gydytojų Draugijoje kaip valdybos narys ir pirmininkas, nes tam reikėjo skirti nemaža brangaus laiko. Nežiūrint, kad jis būdavo tarnyboje po 24 val. (Wyckoff ligoninėje), nedamiegodamas naktimis, jis sugebėjo pasišvęsti visuomenės darbui ir atlikti savo asmens reikalus, lankyti gydytojų kursus, išlaikyti anglų kalbos egzaminus, ruošti valstybiniam gydytojų egzaminams, kuriuos išlaikė per trumpą laiką.

Reikia gailėtis, kad pasiekęs geresnio gyvenimo sąlygų slenksčio, Dr. Dumbrys buvo netikėtai palaužtas įtempto darbo ir mirė, dar pilnas energijos ir turėdamas prieš akis ilgus metus vaisingo gydytojo darbo.

Savo ir N. Y. L. Gydytojų Draugijos vardu reiškiamo nuoširdžią užuojautą Dr. Aleksandro Dumbrio šeimai.

Dr. St. Daugėla ir
Dr. V. Tercijonas

Skaitykite "N-nas"

Kad Jūsų pinigai atneštų daugiau pelno ir kad kiekvienu atveju jie būtų saugiai apdrausti — padėkite juos pas mus. Tai paprasčiausias ir saugiausias dalykas!

APTARNAUJA JUS NUO 1922 METŲ.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASS'N.

1447 SO. 49th COURT, CICERO, ILLINOIS

Telefonai: TOWNHALL 3-8131-8132

Juozas Gribauskas, vedėjas

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

Rimtu reikalu

PLB Vokietijos Krašto Valdybos š.m. "Informacijos" nr. 7-8 praneša kiekvienam lietuviui patriotui džiaugsmingą naujieną — vėl keturi jaunuoliai baigė laisvame pasaulyje vieninteliame tikrai lietuviškame mokslo židinyje, Vasario 16-sios Gimnazijoje, mokslo. Giliai tautinėje dvasioje išauklėti, išėjo į pasaulį, tikėjime, nuoširdžiai dirbti mylimos Tėvynės labui, pirmoje eilėje jos išlaisvinimui iš moderniškojo XX-jo amžiaus Atilos kruvinų nagų.

Abiturientų išleidžiamasis iškilmingas aktas įvyko Vasario 16-sios Gimnazijos salėje. Akte dalyvavo Krašto Valdybos pirmininkas inž. Pranas Zundė, visi mokytojai bei gimnazijos mokiniai. Iškilmingą aktą atidarė gimn. direktorius Dr. Literkis, pranešdamas, kad Vasario 16-sios Gimnazijos Mokytojų Taryba savo posėdyje nutarė išduoti brandos atestatus šiems abiturientams: ZANDOVAITEI Lidijai, BRINKIUI Alfonsui, KIAUPAI Valteriui ir RAIŠIUI Vidmantui. Po to direktorius įteikė abiturientams brandos atestatus bei palinkėjo ir toliau siekti mokslo bei pasireikšti kūryboje.

Toliau į abiturientus kalbėjo Kr. V-bos pirm. inž. Pr. Zundė. Jis giliai prasmingai priminė Spartos garbingąsias motinas, kurios išleisdamos savo sūnus į kovą, linkėdavo grįžti iš kovos lauko gyviems tik laimėtojais. Vasario 16-os Gimnazija tam tikrą prasmę yra irgi motina, kuri ruošia savo globotinius gyvenimo kovai už mūsų tautos egzistenciją. Šiais sunkiais laikais, išleidžiant naują būrį jaunuolių į gyvenimą, dera ir jiems linkėti, kad jie grįžtų iš tos kovos tik laimėtojais. Gimnazijai būtų didžiausia gėda, jei kuris jos vaikų dezertiruojęs iš kovos lauko, išduotų mūsų tautos idealus, už Judo grašius nueitų kitiems dievams tarnauti. Tokių vaikų Lietuva išskėstomis rankomis tikrai nelauksianti. Savo žodį Zundė baigė linkėjimu, kad, nežiūrind su kokiais sunkumais gyvenime tektų susidurti, Vasario 16-sios Gimnazijos abiturientai visada liktų gerais lietuviams ir nenuilstamais, nepalaužiamais kovotojais už Lietuvos laisvę.

Vėliau sekė sveikinimai bei linkėjimai kitų dalyvių.

* * *

Tai, galima drąsiai sakyti, šviesioji dalis tikrovės — sveikinimai, linkėjimai ir... įpareigojimai: kovoti! nepalūžti! gyviems grįžti Motinos-Tėvynės glėbin tik laimėtojais! Ir t.t., ir t.t. Visa tai labai labai malonu girdėti ir mums, nedalyviams ano didžiai reikšmingo akto.

Deja, su tikra širdgėla tenka konstatuoti, kad nei vienas anų kalbėtojų, neabejotinai gilių patriotų ir tikrų kovotojų už lietuviškus idealus, nepasakė svarbiausio — jūsų,

jaunuoliai, žūtbūtinėje kovoje, sunkiausiu jūsų kovos momentu, mes jums gelbėsime...

Ypač tas kalbėtojų nuslydimas išryškėja išgirdus ir įsijautus į abiturientų vardu abituriento Brinkio atsakymą:

"Mes labai džiaugiamės, kad galėjome Vasario 16-os Gimnaziją lankyti ir baigti. Čia, jaučioje lietuviškoje aplinkoje, praleidom daug gražių valandų. Jas mes visuomet mielai prisiminsime.

"Gyvename ypatingu laiku. Mūsų Tėvynė yra pavergta ir reikalauja išvadavimo iš priešų žiaurios vergovės. Didieji darbai esame visai paruošti ir užgrūdinti. Tėvynės meile, darbštumu, ištikimybe, pasiryžimu aukotis dėl tautos reikalų niekaš mūsų nepralenks.

"Nuoširdžiai dėkoju gerb. p. p. mokytojams už įdėtą darbą mus auklėjant ir morkant. Jūsų pastangos nenueis veltui. Jūsų mintis ir idealus palaikysime savo širdyse ir stengsimės juos įgyvendinti. Aš taip pat dėkoju Vokietijos Liet. B-nės Valdybai už įdėtą darbą Gimnazijoje ir rūpinimąsi ja.

"Mes esame ypatingai dėkingi mūsų globėjams. Tik jų dideliu pasišventimu ir dosnumu galėjome įsigyti brandos atestatus. Jie, mūsų visai nepažindami, aukojo reguliariai mėnesis po mėnesio sunkiai uždirbtus pinigus. Tai jie darė iš Tėvynės meilės. Mes, kuriems buvo parodyta tiek daug geros valios, ryžtingo pasiūkiojimo, stengsimės sąžiningai savo pareigas atlikti ir sieksime visomis jėgomis, kaip sunkios sąlygos bebūtų, mokslo.

"Savo tautos ir Tėvynės neapvilsime".

Šie jaunuoliai širdingai padėkojo, bet jie iškilmingai ir prisiekė: "... Savo tautos ir Tėvynės neapvilsime".

Jie jauni, iškilmingo akto laiku giliai sujaudinti, dar nepažįstą žiaurios tikrovės, jie ir įžadą nemažiau nuoširdų davė: "... stengsimės sąžiningai savo pareigas atlikti ir sieksime visomis jėgomis, kaip sunkios sąlygos bebūtų (m. p. — J. Č.), mokslo".

Visa tai buvo užantspauduota Tautos švenčiausiąja Giesme!

* * *

Kas toliau? Ogi tamsioji dalis, jau tikrai žiaurios tikrovės! Apie kurią, kaip jau minėta, neužsiminė anie malonūs kalbėtojai — Visagali apsaugok! Aš nekaltinu. Tik konstatuoju. Jei apsirinku, labai prašau atleidžiamas! Man keistai atrodo, kad vyresniųjų neįsipareigota...

Visi keturi abiturientai tuoju pat buvo priimti į Bonnos universitetą. Bet... dviejų likimas pakibo "ant plauko". Bū-

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JUNE 11, 1955

ter, Zandovaitės ir Brinkio. Šie buvę geriausieji mokiniai, da ar absoliučiai neturėjo lėšų kelionei į Bonną, nei pravyvenimui, nei net imatrikuacijos mokesčiams!.. Tik pasiausiu momentu, kai reikėjo išvykti imatrikuoties, payko iš beviltiškų beturčių suinkti būtiniausioms išlaidoms reikalingus pinigus.

Ir vėl kas toliau?.. Tik viltis, kad Zandovaitė ir Brinkii vis dėlto pavyks gauti lėšų pragyvenimui, studijoms, t.y. paramos tęsėti įsipareigojimus — anų iškilmių metu duotus pasižadėjimus ir priesaiką!

Pažymėtina, kad abu jaunuoliai, ypač Zandovaitė, yra ir šiaip daug žadanti lietuvių visuomenei: gimnazijoje ji buvo puiki skautė ir šiaip visiems paslaugi bei labai darbšti. Pernai ji, galima sakyti, faktiškai pravedė Vokietijos Kr. B-nės jaunimo vasaros stovyklą, mokydama vaikučius eilėraščių, dainų bei taut. šokių; juos globojo, slaugė ir net grindis jų patalpų plovė. Šiaip, visose šventėse gimnazijoje ji suspėdavo dalyvauti chore, vaidintojų bei šokėjų rateliuose. Ir tuoj vėl, žiurstelį pačiu-pusi, bėgdavo pagelbėti virtuvėje, salėje ir visur, kur tik buvo reikalinga.

Tai tokia buvo Zandovaitė. Ji, pagal Benj. Frankliną, vertė gilią vagą, kol tinginiai miegojo. Dabar ji viena jau nepajėgia. Zandovaitė ir Brinkii bū-

tina skubiai paremti. Juk jau ni, kad nepalūžtų...

Kreipiuosi į visus geros valios tautiečius, ypač į Zandovaitės bei Brinkio rėmėjų būrelių narius, į lietuviškos kultūros puoselėtojus — Žiburėlio, Vydūno, SLA, Studentų šalpos fondų valdybų narius ir kitas organizacijas bei pavienius asmenis — žinomus ir dar nežinomus lietuviybės mecenatus! Dar kreipiuosi ir į tuos tautiečius, kurie jau įsigijo ar kurie numato įsigyti liuksusinius š. m. modelio Buick Roadmaster Hard Top Convertible bei panašių markių, su odinėm sėdynėm bei kitais puošniais įrengimais! Ir galų gale kreipiuosi net į tuos, kuriuos įamžino Jurgis Jankus savo puikiame kūrinny "Namas geroj gatvėj" — į didelius egoistus, kurie turi drąsos nieko neduoti, viską imti ir eiti per gyvenimą aukštai išskeltomis galvomis!

Visi skirkite lėšų paremti moksle, Tėvynės meilės bei pasiryžimo dirbti Tėvynei kupiniems jaunuoliams — Lidijai Zandovaitėi ir Alfonsui Brinkiiui. Skiriamas aukas prašau siųsti ir dėl platesnės informacijos kreiptis adresu: Jonas Česna, 2418 W. 46th Place, Chicago 9, Ill., USA.

Įnašai bus formaliai pakviatuoti ir paskelbti periodinėje spaudoje.

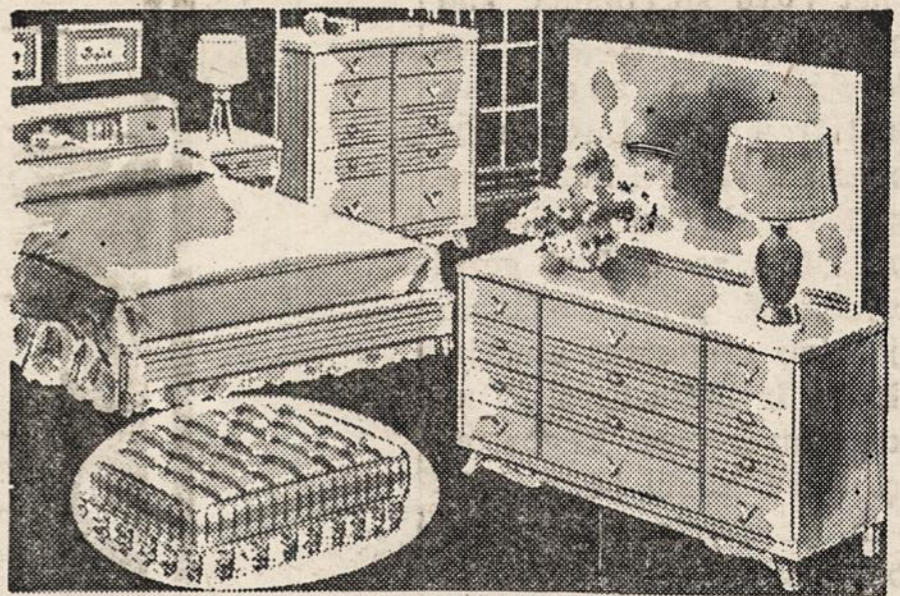
Jonas Česna

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Atidaryta sekmad. nuo 10 v. ryto iki 5 v. vak.

Daugiausia lankoma lietuvių prekyba
Chicagoje. Prekės be brokų, sugadinimų.
Kainos be užprašymo.

Didžiulis pasirinkimas miegamųjų trijų dalių, ažuolo ar riešuto medžio, šlifuotais veidrodžiais, dvi lempos dovanai

.....	\$16900
5 dalių chromo virtuvėms setai Formica virš.	\$3900
9x12 linoleumai, visų spalvų	\$550
Telefonui staliukai riešuto medžio	\$450
Gėlėms* staliukai riešuto medžio	\$125
Kavai staliukai riešuto medžio	\$650

FURNITURE CENTER, INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St. Victory 2-4226

Atdara: Pirmad. ir ketvirtad.: 9 val. ryto iki 9:30 val. vakaro.
Kitomis dienomis: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.
Sekmadieniais: nuo 10 val. ryto iki 5 val. vakaro.

Prof. K. Būgos mirties priežastis

PROF. K. BŪGA

Jeį tautos žymus žmogus staigiai bei netikėtai miršta jauname amžiuje, tai liūdinti tauta pamatuotai klausia, kodėl jis mirė. Nevisados tauta tuoj gauna patirti savo genijaus tikrąją mirties priežastį. Tuomet atsiranda spėliojimų, kurie dažnai yra toli nuo tikrumo. Tačiau tauta turi teisę, anksčiau ar vėliau, išgirsti tikrąją tiesą apie savo nusipelnčius žmones. Lietuvių tauta žino, kad pvz. Dr. Vincas Kudirka mirė plaučių džiova, Dr. Basanavičius ir kalbininkas prof. Jablonskis — senatve, poetas Maironis — uremija, rašytojas Vaižgantas — senu pūlingu pleuritu. Bet lietuvių tauta dar turi savo didelių žmonių, kurių tikroji mirties priežastis jai nežinoma. Vienas tokių yra lietuvių tautos didysis kalbininkas prof. Kazimieras Būga.

Prof. Būgos sukaktis minint, jo biografai savo atsiminimuose spėlioja įvairias jo mirties priežastis, dažniausiai: jaunystės sunkus gyvenimas, dažnas badavimas, vėliau nuovargis ir persidirbimas. Po to, kai prof. Būga staigiai mirė Karaliaučiaus universiteto klinikoje 1924 metais, net buvo spėliojama, kad jis susirgęs proto liga ar gavęs kraujo išsiliejimą smegenyse. Tačiau tikrąją prof. Būgos mirties priežastį iki šiol nuo viešumos gaubė paslaptis.

Prof. Būgą asmeniškai gerai pažinojau, nes prieš medicinos studijas tris semestrus studijavau kalbų ir literatūros. Tuomet klausiau ir prof. Būgos pasakaitų. Savo kilniu būdu, kuklumu ir, pasakyčiau, paprastumu, bet mokslo gilumu jis liko mano atmintyje neužmirštamas. Prof. Būgai mirus, ne tik studentai, bet ir visa lietuvių inteligentija bei žr onės liūdėjo. Vėliau su atsidėjimu įrašydavau į savo dienoraštį, ką apie prof. Būgos mirtį sužinodavau. Dienoraštį pasisekė išsaugoti iki šių dienų. Tad, ką žemiau pateikiu apie prof. Būgos mirtį, yra iš mano anų laikų užrašų.

Kadangi prof. Būga staiga susirgo ir netikėtai mirė Karaliaučiaus universiteto klinikoje (1924.XII.1), tai pradžioje ir buvo jo mirties priežasties neaiškumų, juo labiau, kad ir Kara-

liaučiaus klinikoje jo liga nebuvo susekta. Vėliau ji buvo išaiškinta. Tačiau tikrąją jo mirties priežastį, rodos, težinojo vienas antras Lietuvos Universiteto medicinos profesorių. Dėl kažkokių priežasčių ji tuomet viešai nebuvo skelbiama.

Po penkerių metų po Būgos mirties, kai jau buvau patologijos katedros asistentu, tikrąją prof. Būgos mirties priežastį sužinojau iš Lietuvos Universiteto patologijos profesoriaus, Dr. med. Emilio Vintelerio, kuris kaip tik mikroskopiškai ištyrė prof. Būgos smegenis. Tų smegenų mikroskopinius preparatus prof. Vinteleris laikė savo kabineto stalo užrakintoje pastalėje. Vieną kartą prof. Vinteleris leido man pažiūrėti tuos mikroskopinius prof. Būgos smegenų preparatus mikroskopu. Tai buvo piktybinis smegenų navikas. Prof. Vintelerio buvo užrašyta "gliosarcoma" dabar toks pat smegenų navikas vadinamas stačiai "glioma". Taigi tikroji prof. Kazimiero Būgos mirties priežastis buvo smegenų navikas "gliosarcoma" (= "glioma").

(Šiuos duomenis pateikiu viešumai, prof. Dr. Joniko prašytas).
Dr. K. Gudaitis

MAKES YOUR **TEETH NATURALLY WHITE**
—OR YOU GET \$1.38 IN CASH!

- Double your money back! Prove it yourself. Get two tubes for only 69¢. Let the first tube show you how Kolynos gets teeth naturally white again... or send the carton and unused tube to: Whitehall Pharmacal Company, 22 East 40th Street, New York 16, New York.
- Whitehall Pharmacal Company will promptly send you a check for \$1.38.
- Offer expires May 31, 1955.

● SUPER-WHITE OR CHLOROPHYLL

TRAFICANTE BROS.

759 S. California Ave. Sacramento 2-0301
2301 W. Taylor Street Taylor 9-9100

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSU
INSULIACIJOS
PROBLEMAS

Dabar yra laikas
įrengti savo namą
žiemai.

Mes turime išdirbtą
reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies
stako lentų ir namams
materiojų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SOUTH HALSTED STREET

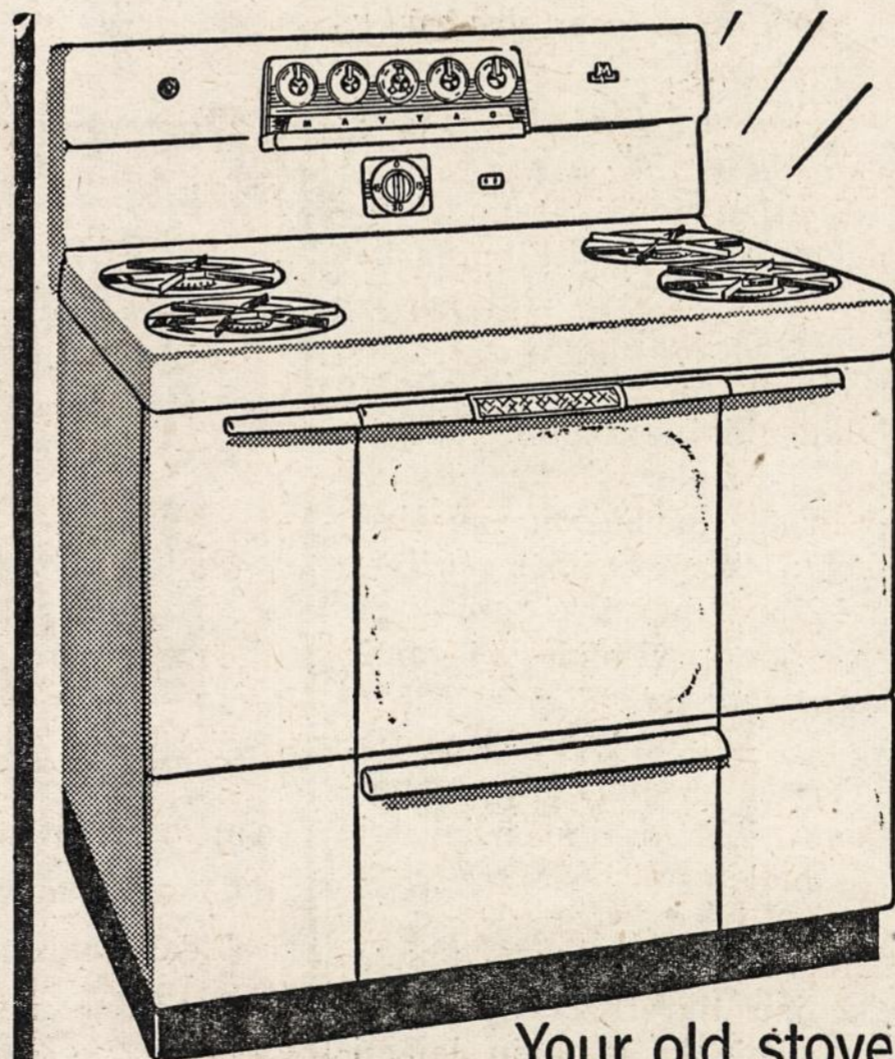
Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS. GARSINKITES NAUJIENOSE

High style comes
to your kitchen
in the beautiful

New Maytag Gas Ranges

Your old stove
may make the down payment!

JUST THINK!

up to \$60.00
trade-in on a
magnificent
New 1955
MAYTAG
RANGE

Reg. price \$244.95
Less trade-in \$60

Only \$184.95

MODEL 2045C

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

MINTYS APIE TIKROVĘ IR FANTAZIJĄ

Yra žmonių, kurie meno kūriniių nevertina visų pirma todėl, kad, menamai, juose neranda tikrovės. Kai paprasto, mažai išsilavinusio, žmogaus paklausiama, kodėl jis neskaito novelių, apsakų, romanų ar eilėraščių, tai dažniausias atsakymas būna: jie netikri, jie sugalvoti.

Bet abejingumas literatūrai yra ne tik paprastų, mažamokslinių žmonių reiškinys. Dažnai galima sutikti literatūros bei vaizduojamojo meno analfabetų net labai didelio praktinio išsilavinimo žmonių tarpe. Yra verslininkų, inžinierių, gydytojų, pramonininkų, kurie metų metais nepaima grožinės literatūros knygos į rankas ir kai jų paklausiama, — kodėl, tai dažniausiai atsakymas būna tas pats, kaip ir pirmųjų, tik imantresniais žodžiais išreikštas: "ak, tai fantazija, aš vertinu faktus."

Žinoma, atsiranda ir kraštutinių utilitaristų, kurie savo elgesį vertina tik naudos principu. Tokie labai filosofiška mina mėgsta pastebėti: aš tau paliksiu nutapytą arba aprašytą dešrą, o pats pasiimsiu tikrąją. Po to eina juokas ir pergalinga užbaiga: pažiūrėsime, kuris busim sotesnis.

Nekalbant apie paskutiniuosius, kuriuos galima laikyti tam tikros, materialinę naudą iki drevybės išskelusios, socialinės santvarkos aukomis, norisi sustoti ties pirmųjų dviejų kategorijų žmonėmis, neretai užtinkamais ir lietuvių tarpe.

Ar, iš tikrųjų, meno kūrinys, sakysime, romanas, novelė, eilėraščiai, yra tik lakios rašytojo fantazijos produktas, kurio tokia ar kitokia forma priklauso nuo kūrėjo nuotaikos, išsimiegojimo bei blaivumo? Tie žmonės, kurie atmeta grožinę literatūrą dėl jos fantastiškumo ir neatitikimo konkrečiai tikrovei, šiuo priekaištu labai remiasi. Jiems rašytojas primena kažkokį nesubrendėlį, vaikiškų polinkių žmogų, kuris, neturėdamas ko veikti, vaikų papročiu stato iš nesamų kaladėlių nesamus tiltus. Jie tariasi vaikštą tikraisiais tiltais, tad kam jiems sekti dirbtinus ir dar nesamus.

Šis filosofavimas būtų teisingas, jeigu jis neprimintų Walt Disney vabaliuko, kuris šiltą ir patogią vietelę susirado miegančio pakeleivio bate. Bato aulais jam atrodė tokia galinga ir konkreti tikrovė, kad jis joje pasijuto ir saugus, ir laimingas, ir mieguistas. Bet atėjus rytui, keleivis pradėjo vaikščioti ir vabaliuko gražiai suklostytus sparnelius gerokai aplamdė. Po kelių minučių vabaliukas ne tik nesijautė saugioje vietoje, bet galvojo pakliuvęs į pragarą.

Konkrečių faktų garbintojai yra, kaip šie vabaliukai, kuriems paprastai trūksta platesnio požiūrio į gyvenimą, reziumuojančio žvilgsnio į visumą, žmogiškosios buities ir prasmės supratimo. Nes geras

rašytojas yra tas žmogus, kuris sugeba atsiplėsti nuo tiesioginių gyvenimo poveikių, juos vertinti iš laiko ir erdvės perspektyvos ir tuo pačiu skaitytojo žvilgsniui taip pat suteikti platesnį akiratį.

Ir fantastiškiausias ir nepatikimiausias įvykių aprašymas, jeigu jis yra meniškasis, paprastai atskleidžia individualinės ir kolektyvinės pasąmonės tikrovę, kuri tik pas žmones su įgimtu ir puoselėjamu talentu randa išraiškos priemones.

Tatai paliudija ypač praeities literatūros kūriniai. Jokia statistika, jokie moksliniai tyrimai neduoda buvusių epochų

tokio ryškaus ir pilno vaizdo, kokį duoda vienas geras romanas. Iš jo mes pažįstame ne tik vaizduojamojo laikotarpio esmę, bet ir žmonių galvojimo, kalbėjimo, elgesio būdus, o, svarbiausia, ir žmogiškosios dvasios didybę, kurią giliau už kitus žmones pajunta menininkas.

Aš kasdien skaitau laikraščius, kasdien gyvenu įprastą, kaip ir visi žmonės, gyvenimą, bet geras šių dienų romanas mane visada priverčia susimąstyti ties mūsų gyvenamos epochos tragiškumu, ties mūsų laikų žmogaus buities netikrumu bei absardiškumu. Konkre-

čios laikraščių žinios apie nužudymus, apie išprievartavimus, apie vagystes, apie apiplėšimus, apie tautų pardavinėjimus bei naikinamąsias koncentracijos stovyklas, kasdieniniai nuosava akimi matomi gatvės vaizdai man mažiau teikia nerimo, negu nepretenzingas, bet meniškasis ir autoriaus išgyventas paprasto įvykio aprašymas. Ir niekad aš nesigraudenu, kad keliolika valandų per savaitę pašvenčiau svetimos fantazijos sekimui.

I. D.

— Berankiai, bekojai lietuviai karo invadai tremtyje laukia Tavo pagalbos. Atkreipiam!

WHAT YOU CAN
GET FOR YOUR
OLD WASHER

FOR A LIMITED TIME WE WILL ALLOW YOU

\$ 30⁰⁰

FOR YOUR OLD WASHER
REGARDLESS OF MAKE, AGE
OR CONDITION

on this
NEW DELUXE

SPEED QUEEN

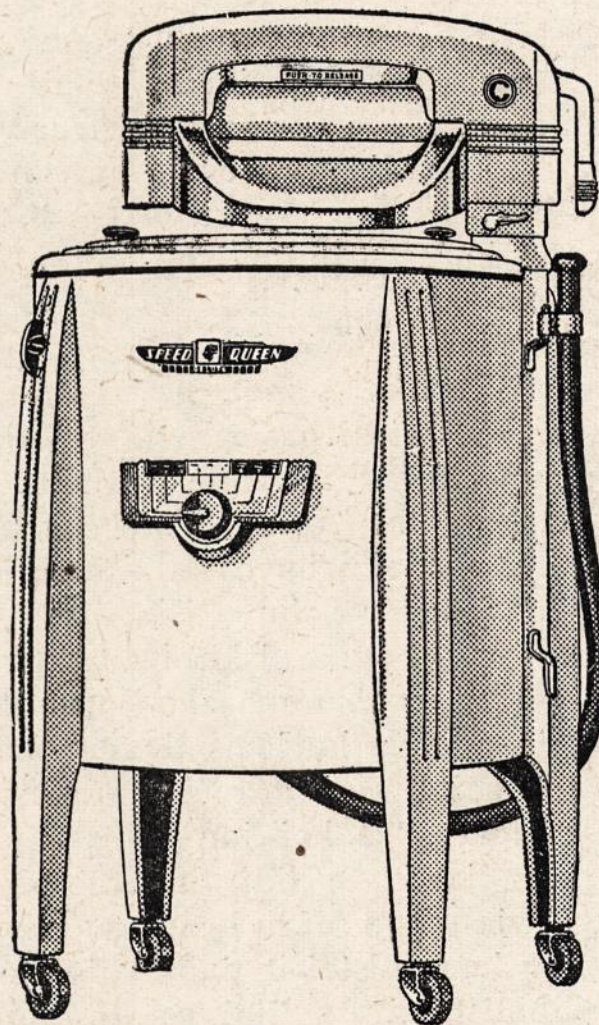
Model F701P (reg price) \$ 149.95

Your old washer \$ 30.00

YOU PAY ONLY \$ 119.95

LOOK AT THESE FEATURES:

- DOUBLE-WALL CONSTRUCTION
- BOWL-SHAPED TUB
- TANGLE-PROOF AGITATOR
- SUPER-DUTY ALUMINUM WRINGER
- TROUBLE-FREE MECHANISM
- SPEED QUEEN "TIME-TELLER"
- MAXIMUM WASHER GUARANTEE

terms to suit your budget
BUY NOW and SAVE

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE
AND FURNITURE COMPANY

2876 W. Cermak Road

BIshop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Skraudūs prisiminimai

Neįtikėtini gandai

Kai 1939 m. rugsėjo mėn. Stalinas padėjo savo draugui Hitleriui triuškinėti Lenkijos "mocarstwą" ir okupavo jos rytines sritis (Galiciją, Vilniją ir kt.), Lietuvoje ėmė plisti gandai, kad sovietų valdžios organai vykdo Vilniaus krašte masines gyventojų deportacijas, ir buvo pasakojama, iš kur ir kas iš pažįstamų ar žinomų žmonių yra negirdėto iki tol smurto keliu išvežtas į priverčiamąjį darbo stovyklą šiauriniame Sibire, kiti į Kazachstaną ir t.t. Tačiau nedaug kas tenorėjo tikėti tokiais gaudais, nes jie neganėtinai pažįstamiems Sovietų gyvenimo "triuškus" atrodė stačiai absurdu. "Im, mat, taip sau, nei iš šio, nei iš to, ir tremis be jokio reikalo nekaltus žmones... Tai negalimas daiktas, kurgi tai girdėta..." Taip maždaug mūsų žmonės samprotavo, reaguodami į tuos baisius gaudus. Tai ir suprantama, nes beveik niekam negalėjo ateiti į galvą, kad bolševikai vykdytų šitokių baisių šėtoniškus nusikaltimus, kad būtų iki tokio laipsnio sužvėrėję.

Klatingas flirtas

Pagaliau po žinomo romantiško flirto, kurio pasėkoje buvo "gražintas" mums Vilnius, atėjo gana graudūs laikai, ir mes atsidūrėme bolševikų valdžioje. Bet ir tada dar neapsieita pradžioje be "romantizmo": užplūdusios Lietuvos bolševikų ordos laikėsi palyginti ramiai, neskaitant suiminių paskirų žinomų asmenų. Pasipylė visokie agitatoriai bei "paskaitininkai", skelbusieji marksizmo-leninizmo evangeliją, buvo daromi vykusio vakaruose karo vertinimai, buvo plūstami anglai, kiek lengviau prancūzai, apie vokiečius buvo nutylima, nes, mat, nepatogu buvo atvirai pasisakyti apie sąjungininką, ką apie jį tikrai galvojama. Apie JAV-bes beveik nieko nebuvo kalbama, nes jos dar nebuvo įsikūšusios į karą, ypač aiškus ir drąsus planai buvo nupasakojami apie anglus, kuriems tie bolševikų agitatoriai pranašavo greitą galą. "O ką jau ji, atseit, Anglija, ims griūti, tuomet išeis viešumon mūsų draugai, anglų komunistai ir padarys kapitalistinei Anglijai galą".

Taip ir panašiai aiškino tarptautinę padėtį bolševikai. Vokiečių armijoms atsidūrus Balkanuose ir okupavus Graikiją, buvo aiškinama, kad vokiečių kariuomenės tikslas yra susitikti kažkur ten Artimuose Rytuose su japonų kariuomene, todėl jie darą dideles pastangas patraukti Turkiją į savo pusę, t.y. įtraukti ir ją į karą prieš sąjungininkus. Kaip atrodė, tokios galimybės kėlė bolševikuose geroką susirūpinimą.

Marksizmo — leninizmo — stalinizmo potvynis

O jau marksizmo-leninizmo-stalinizmo mokslas virto ant naujųjų klausytojų galvų kaip kokia liūtis. Ir reikia pasakyti, kad iškalbumo agitatoriams anaipol netrūko. Jie buvo paruošti kaip reikiant. Šalia savo agitacinio iškalbimo išstisus puslapius atminčiai tie agitatoriai cituodavo iš Lenino, Stalino ir kt. bolševizmo adeptų raštų. Ypač tokia gera atmintim pasižymėjo vienas toks agitatorius draugas šatas. O jo viengentės, karakuliuotos Kauno krautuvininkės sėdėjo pirmose eilėse, klausėsi ir tirpo iš pasitenkinimo, kad jų tautietis toks mandras... Krautuvių tada dar nenacionalizavo ir krautuvininkų nesuiminėjo. Manytą, kad taip ir pasilikis. Optimistai entuziastiškai džiūgavo: "Nu, ar mes nesakėme, kad dabar bolševikai jau visai ne tie..."

Bet laikas nežino poilsio, — jis eina sau pirmyn savo keliu ir atneša vis ką nors nauja. Nestovėjo vietoj ir bolševikai. Jie iš viso yra dinamiški padarai.

Tikrovė beldžias į duris

Ir ilgai netrukus prasidėjo tai, kas turėjo prasidėti, kai bolševikai pakankamai apsitvarkė. Prasidėjo prekybos ir smulkios pramonės įmonių nacionalizacija, dažnesni jų savininkų ir šiaip žymesnių žmonių suiminėjimai, pasikeitė agitatorių kalbų tonas, buvo pradėtas atviriau skelbti piktas kerštas "klasiniams priešams", ėmė prasisunkti iš aklinau uždarytų agitpropų kursų girdas, jog prie kažko nepaprasto bolševikų ruošiamasi. Girdi, visi bolševikams nepatikimi žmonės, kaip antai buvę valstybės tarnautojai, šauliai, politinių, patriotinių, religinių, kultūrinių ir kt. organizacijų vadovaujantieji ir šiaip žymesni asmenys ir visi bent kiek žymesni žmonės būsią išgabenti iš Lietuvos į Rusijos gilumą. Šitokios žinios, kadangi jos buvo gaunamas iš pakankamai patikimų asmenų, kuriuos bolševikai savais sumetimais stengėsi įtraukti į savo propagandos ir šnipinėjimo organizaciją, ėmė kelti mūsų visuomenėje rimto susirūpinimo ir iššaukė įvairių spėliojimų. Tačiau praėjo keletas jau ne visai ramių mėnesių, kol viena gražų, šiltą, saulėtą birželio rytą visą kraštą, o ypač Kauno miestą, apėmė tikras siaubas, parodęs visiems Lietuvos gyventojams, kas tikrumoje yra bolševizmas ir kokią "pažangą" jis yra padaręs.

Bolševikai be kaukės

Naktį birželio iš 13 į 14 d. 1941 metų bolševikai, kaip jau buvo galima laukti, nusimovė

visokio dirbtinumo kaukę ir parodė savo nuogą baisųjį "veidą", kuris mirtinai išgązdino visą Lietuvą. Birželio 13 d. ryte atsivėrė reginys, nuo kurio kraujas sustingo gyslose, žmonės per langus, pro duris, prie namų stovindami žiūrėjo tyloje paskendę ir stebėjosi, kas gi čia tokio dar niekad nematyto darosi... "Tur būt, jau svieto galas atėjo", — sunkiai atsidusdami patylom kalbėjo. O sunkvežimiai su šautuvais ginkluotais enkavedistais vienas po kito zujo, dundėjo, burzgė ir lakstė nepaprastu greičiu visomis gatvėmis, įvairiomis kryptimis, lyg jie skubėtų į gaisrą. Žmonės iš miego perkūno trenksmu buvo prikeliami, paskubomis sodinami į sunkvežimius, vos spėję šį tą iš būtiniausių daiktų pasiimti, ir vežami į stotį, o ten grūdami į gyvulių vagonus. Kas ten darėsi, baisu pagalvoti. Sausakimšai buvo sugrūsti į tuos gyvulinius vagonus ir vyrai (vėliau jie žiauriausiu būdu buvo atskirti nuo savo šeimų), ir moterys su naujagimiais ant rankų, ir nėščios bei gimdyvės, ir ligoniai, ir sulinkę vos paėmę seneliai, ir mamai į skverną įsikibę kūdikėliai, — žodžiu, kas tik pasipainiojo šeimoje, visus griebė, kaip tie paskiškieji velniai dūšes, ir vilko į pragarą.

Jokių kategorijų, nei pagal amžių, nei pagal sveikatos būklę ar kt., sovietai tremiamiesiems nepripažino, — jie buvo jiems nieko nereiškianti ir nieko nesakanti *sunaikinimui paskirta masė*, ir daugiau niekas. Jie neturėjo teisės reikalauti sau kad ir minimališkiausių žmogiško (ne žmoniško, bet žmogiško) traktavimo, t.y. elgtis su jais kaip su žmonėmis, o ne kaip su gyvuliais. Sužvėrėję NKVD pareigūnai ir kareiviai elgėsi su jais blogiau negu Čikagoje elgiamasi su vežamais į skerdyklas gyvuliais. Kodėl ir kam reikalingas tas toks žiaurus genocidas? To reikalauja didieji rusiškojo bolševikiško komunizmo planai, paremti Lenino įgyvendinta "proletariato diktatūra"... Gaila, kad tarp mūsų nemažai esama tokių, kurie jau spėjo gerokai primiršti tuos šiurpius anų dienų vaizdus. O juk tik plauko storumo tarpas skyrė tada mus, dabar po visą platųjį ir kol kas laisvąjį pasaulį išsisklaidžiusius, nuo anų *tikrųjų tremtinių* baisaus likimo. Ne vienas ir mūsų stovėjome ant tos baisiosios bėdugnės kranto...

Veža, veža...

Birželio 13 d. ryte, apie 5-6 val., atsikėlęs eiti į savo kasdienį darbą, aš, kaip kiekvieną dieną, dariau prie atviro lango kambarinę kūno mankštą. Tai buvo Lukšio ir Eimučio gatvių kampiniame name. Man pasirodė kažkoks neįprastas triukšmingas judėjimas mieste ir dažnas sunkvežimių dardėjimas mūsų (Lukšio) gatve. Bet aš buvau užimtas savo darbu ir rimtesnio dėmesio nekreipiau. Tik stai-

ga tekina įbėga, grįžusi iš miesto ar tik šiaip iš gatvės, uošvė ir desperatiškai ima klykti: "Vaikai, veža, veža, Jėzau, Marija!"

"Kas veža, ką veža, kas tokio atsitiko?" — klausiu.

"Antanai, veža, jie veža, mūsų žmones veža... Sako, į Sibirą išveža... O Jėzau, Jėzau, kas čia darosi, kas čia darosi!.. Žiūrėk per langą, antai sunkvežimis su kareiviais sustojo prie Cheikerio namo... Juos išveža, žiūrėk daiktus krauna į sunkvežimį".

Taip, tikrai, kaimyno Cheikerio (žydo namų savininko, prekybininko) šeima buvo pakraunama į sunkvežimį. Kokia buvo savijauta mūsų ir visų kitų kaimynų, matant tą klaiškų vaizdą, manau, nėra reikalo aprašinėti.

Visame mieste žmonių medžioklė

Greitai apsirengęs, išėjau į miestą. Eidamas Lukšio gatve, radau prie žinomo kauniečio Leibos Chodoso (pagarsėjusios komunistės Malkos Chodosaitės tėvo) namų sunkvežimį ir jame jau sėdėjo pats Chodosas, kuris, pamatęs mane, ištarė: "Sudiev, p. R., sudiev". O tuo tarpu buvo ieškomi kiti bendrakeiviai iš tų ar gretimų namų. Laisvės Alėjoj sutikau dundantį sunkvežimį, kuriame sėdėjo bankininkas ir pramonininkas kunigas Juozas Vilokaitis. Ir šis pakėlė "kateloką" ir atsisveikino. Jis sėdėjo filosofiskai ramus. Tas sunkvežimis, matyti, važinėjo, įsisodinęs kun. V., ir rankiojo kitas savo aukas. Toliau mačiau sunkvežimį, kuriame, tarp kitų, sėdėjo buvęs Seimo atstovas, vėliau "Spaudos Fondo" direktorius Balys Žygelis. Tas žmogus turėjo kažkokį tarnybinį nesusipratimą, ir bolševikų teismas, kaip ir de- ra bolševikams, buvo jį nubaudęs, bet jo senų pažinčių ir gerų santykių su Justu Paleckiu dėka, jis buvo "amnestuotas", nes, iš tikrųjų, atrodė, kad jokio nusikaltimo, mūsų akimis žiūrint, jis ir nebuvo padaręs. Vadinas, nežiūrint jo gerų santykių su pačiu "prezidentu", jis vis dėlto buvo pagrobtas ir išvežtas. Toliau vaikštinėdamas labai susijaudinęs, susitikęs dar keletą sunkvežimių su nelaimingaisiais pažįstamais ir nepažįstamais. Vieniems išvežamiesiems buvo duodama kiek daugiau laiko pasiruošti kelionei ir pasiimti daugiau daiktų, o kai kuriems net buvo patariama imti kiek galima daugiau ir geresnių daiktų, bet taip buvo patariama tam, kad, nugabėnus žmones į Rusiją, būtų galima daugiau iš jų atimti vertingų daiktų. Taip aiškino žmonės su patyrimu iš Sovietų praktikos. O štai vienas viengungis, triukšmingai prikeltas iš miego, kaip stovėjo vienmarškinis, taip ir buvo nutemptas į sunkvežimį pusplikis ir išgabentas. Tai patyręs jo draugas, surinko jo draubūžius, jų skaičiuje ir kaili-

(Tęsinys 9-tam psl.)

nius (futūrą), ir nuvežė juos jam į Vilnių, kur dar tebestovėjo tas tremtinių traukinys. Kai būdavo sunkvežimis su NKVD kareiviais sustodavo prie kokio namo, tai visi aplinkiniai gyventojai, pamatę per langus, stačiai apmirdavo iš baimės ir nebežinojo ką daryti, nes niekas nebuvo tikras, kad jie ne jų atvyko pasiimti. "Atsargesni" jau iš anksto susidėdavo drabužius ir kitus daiktus į ryšulius ir "laukdamo" savo eilės. Kai kas ir nesuklydo. Bet sumanesnieji žmonės išsinešdino iš savo namų ir slapstėsi kur kas įmanė. Nemažai žmonių tokiu būdu išsigelbėjo. Kokį menką supratimą, pasirodo, apie savo būsimąjį likimą ištrėmimo turėjo kai kurie tremiamieji, rodo jų kruopštus, skrupulingas rūpestingumas pasiimti visus vertingus daiktus, kaip antai: nesūtas medžiagas, geriausius drabužius, avalynę ir t.t. Tarytum jie ten galės pasipuosti ir išėiti į gražią gatvę pasivaikščioti... Vadinasi, tokio baisaus likimo, koks juos sutiko ištrėmimo, beveik niekas nesitikėjo. Vadinasi, mažai kas mūsų turėjome aiškų supratimą, kas yra bolševizmas ir ką jis ketina su mumis padaryti. Nors naujasis "išlaisvintojas" ar net "išgelbėtojas", kaip kad skelbė parašas po Hitlerio sieninių plakatinu paveikslu, mažai ką tebuvo geresnis už kruvinąjį "tėvą mokytoją", bet vis dėlto jis sutrukdė įvykdyti visa 100% pragariškų planų per pirmąją okupaciją. Jei ne netikėtai birželio 22 d. Hitlerio užkurta savo draugui Stalinui pirtis, be abejo, visi, kurie šiandien alsuojame laisvu oru, būtume nukeliavę paskui anuos pirmiau išvežtuosius. O jei vėliau ir "Naujosios Europos" kūrėjų buvome gaudomi ir tremiami į Vokietijos fabrikus ir visokius "arbeitsdienstus", tai, šiaip ar taip, nežūrint į Vokietijos sunkias darbo ir gyvenimo sąlygas, mes vis dėlto išlikome gyvi su nežymiomis išimtimis.

Ir velniai pavargo

Tarp pragaro ir sovietų "veikėjų", sakoma, esąs tas skirtumas, kad pirmieji nežiną jokio nuovargio ir nedaro savo aukoms jokios atvangos, o sovietai kartais "pavargsta" ir įvyksta sovietiški planų vykdyme tam tikras atoslūgis. Beveik taip atsitiko ir vykdant pirmuosius gyventojų trėmimus 1941 m. birželio 13-16 dienomis. Po kelių — trijų keturių — intensyvaus "darbavimosi" dienų įvyko atoslūgis, kiek aprimo žmonių gaudymas ir vežimas. Ir likę dar nepaliesiti žmonės lyg lengviau atsidoso. Tačiau sklido atkaklūs gandai, kad po keletos dienų "atostogų" tas "darbas" bus tęsiamas toliau. Todėl žmonės, kaip į kokį narvą patekę, desperatiškai blaškėsi ir nežinojo ką bedaryti ir kur dingti, kad nepakliūtų "medžiotojams" į jų baises nagus.

Kas tik galėjo ir turėjo kur, keitė gyvenvietes, spruko iš miestų į kaimus, į miškus, į atokiau esančius negyvenamus pastatus — daržines su šienų tvartus ir pan. Ir ten laukė. Ko jie laukė, ko tikėjosi, patys nežinojo. Pats savisaugos instinktas diktavo slapstyti ir stengtis nepakliūti žudikams į nasrus. Tiesa, vienur kitur blykčiojo gandeliai, lyg tamsią audringą naktį tolimi žaibavimai, kad, girdi, kilsiąs tarp vokiečių ir sovietų karas, bet kada ir kur jis prasidės, tur būt, labai mažai kas nežinojo ir mažai tenusivokė. O tas išvežimų atoslūgis, ta atvanga, įvyko, žinoma, ne dėl to, kad enkavedistų armija pavargtų ir jai reikalingas buvo poilsis, bet todėl, kad transporto priemonių pritrūko. Juk ne vien iš Lietuvos buvo žmonės tremiami. Trėmimas vyko visame Pabaltyje, taip pat ir Lenkijos bolševikų užgrobtose srityse ir kt. O be to, kaip tik tuo metu sovietų valdžia stropiai vykdė savo pasižadėjimus Hitleriui, kad tam geriau sektųsi mušti vakariečius, ir tūkstančiai vagonų su javais ir kt. produktais dieną naktį riedėjo visais geležinkeliais, einančiais į vakarus, į Vokietiją. Ir ta aplinkybė trūkdė kaip reikiant, pagal nustatytą planą, pabaltiečių ir kt. trėmimus. Šitos aplinkybės, o gal dar ir kai kurių kitų priežasčių dėka, daugelio mūsų, čia gyvenančių, kailis tuomet išliko sveikas. Jei ne tai, vietos "ten" būtų mums visiems užtekę. Kaip aprašo pabuvoję "ten" ir stačiai stebuklingu būdu ištrūkę (vienas tokių buvo Lenkijos pilietis, teisių daktaras Jurgis Gliksman, labai vaizdžiai aprašęs savo patyrimus knygoje "Tell the West" — Pasakyk vakarams), šiaurės Sibiro taigose yra ištisos "priverčiamųjų darbų stovyklų karalijos". Girdi, nesimato jų nei krašto, nei galo. Gaila, kad tokios "karalijos" neįsteigiamos sovietų tvarkos mėgėjams čia, JAV-se, kur nors ten šiaurės vakarų steituose, kaip Washington, Oregon ir gal dar kt. Ten užtektų ir vietos ir darbo parodyti tiems rusiško bolševikiško komunizmo šalininkams tą charakteringiausią sovietų santvarkos "instituciją". Tai nebūtų nei kalėjimas, nei priverčiamojo darbo "kempė", o tik susipažinimo su tikrąja sovietų santvarka vieta... Ne-reikėtų laukti, kol tai eventualiai įvyks iš atvirksčios pusės, kaip kad tai jau yra atsitikę kitur...

Hitleris suvaro peilį Stalinui į nugarą

Iš to, kad jau Hitlerio karo lakūnams mėtant bombas į sovietų aerodromus, kaip Kijevą, Vilnių, Kauną, šiauliai, Rygą ir kt., minėtieji sovietų traukiniai su javais ir kt. vis dar teberiedėjo į Vokietiją, o taip pat ir iš kitų vokiečių-sovietų santykių tenka spręsti, kad Stalinas taip greit nesiti-

trūko, o jau dabar Sovietų S-goj, tai tie parazitai pasidarė tiesiog neatskiriama sovietinės santvarkos "nacionale dalimi"...

Velniai nusišypsojo Stalinui

Vokiečių armijoms "žaibo greitumu" užimant vis didesnius ir didesnius Rusijos plotus ir susidarius vokiečių ir Suomų armijų bendram antisovietiniam frontui tolimoje šiaurėje bei slenkant jam šiaurės rytų kryptimi, t.y. kaip tik tenai, kur prasideda darbo vergų stovyklų grandinė (pav. Medvežja Gora ir kt.), buvo sušvitusi vilties prošvaistė, kad gal tų Vokiečių ir Suomų kariuomenių daliniai pasieks anas sovietų "vergų karalijas" ir gal bus bent dalis vergų, jų skaičiuje ir mūsų tremtinių, išlaisvinta. Antra vertus, jei vokiečių ir suomių daliniai ir būtų pasiekę vergus, tai sunku buvo laukti, kad jie bus išlaisvinti, t.y. kad su jais neatsitiks tas pat, kas atsitiko Praveniškėse prie Kauno, Rinių miškelyje prie Telšių, Červenėje už Minsko ir kt., kur bolševikai, matydami "pavojų", t.y. kad jų aukos gali išlaisvinti, — naikino jas kiek galėdami.

Taigi Hitleriui triumfališkai žygiuojant visomis kryptimis Rusijos gilumon ir raudonosios armijos ėmus katastrofiškai griūti bei pasidavinėti šimtams tūkstančių (pusmilijoninėms armijoms) vokiečių nelaisvėn, kada jau Stalinui pasidarė karšta Maskvoje ir jis nešdino savo brangųjį kailį Kazanėn su savo ištikimais satrapais, ir jau galvojo ir iš ten sprukti dar toliau Sibiran, — manyta, kad jau dabar tai tikrai velniai griebė Staliną ir milijonai vergų išvys laisvę. Bet, deja, nepagriebė: jis jam nusišypsojo... Vieton klastingojo Hitlerio velniai parūpino Stalinui naujų, ištikimų draugų — sąjungininkų. Šitie išgelbėjo Staliną, bet pradžiai milijonus ir milijonus vergų. Dar daugiau: jie padovanavo jam daug milijonų naujų vergų Europoj, Azijoje ir kt. Stalinas, tų naujų savo bičiulių dosnumo dėka, pasidarė tikras vergų turtuolis, magnatas. Jis buvo laikomas gudriausiu "savo tautos" vadu ir nusipelnusiu didvyriu, išgelbėjusiu Europą nuo vokiškųjų nacių barbarizmo. Už tai jis buvo apdovanotas anglišku aukso kardu ir nesuskaičiuojamais kariškais ir nekariškais amerikonių turtais, kurių dosnieji dovanų davėjai net neskaičiavo ir be jokių buhalterijos sąskaitų siuntė jam daugiau, negu jis prašė... Imk ką nori, tik mušk naci, tegu jam, bestijai, atsirūgsta ypač žydų skerdynės... Hitleris tikrai gavo užsitrauktą bausmę, bet, deja, drauge su tuo išgama žuvo ir tebežusta milijonai nekaltų žmonių.

Pastangos gelbėti

Bolševikus išginus iš Lietuvos, Liėt. Raud. Kryžius, neil-

(Atkelta iš 9 pusl.)

gai trukus Vokiečių okupaci-
nės valdžios priverstas persi-
organizuoti į Savitarpinės Pa-
galbos įstaigą, ėmėsi rinkti ži-
nias apie išvežtuosius Rusijos
gilumon žmones ir buvo sudar-
yti gana tikslūs išvežtųjų są-
rašai; jie sudarė keturis stam-
bius toms — knygas, gražiai
įrištas į kietus viršelius su si-
dabro ir aukso raidėmis įra-
šais juose, ir buvo pasiūsti per
Vokiečių Raud. Kryžių Tarp-
tautiniam Raud. Kryžiui Žene-
voje, Šveicarijoje, su prašymu
daryti pastangas paleisti ne-
kaltai suimtuosius ir ištremtus
Sibirian Lietuvos žmones. Tarp
kitų žinių apie suimtąjį-įstrem-
tąjį asmenį buvo nurodyta ir
į kurią ištrėmimo vietą (Peč-
lag, Sievlag ir pan.) jis yra iš-
vežtas. Tas buvo padaryta pa-
siremiant surastais tremtinių
sąrašais, kuriuos bolševikų bu-
deliai išbarstė bėgdami iš Lie-
tuvos, ir kitais daviniais. To-
kius pat sąrašus sudarė ir lat-
viai bei estai. Tąja plotme mū-
sų buvo su jais bendradar-
biaujama. Negalėčiau pasaky-
ti, ar tų sąrašų sugestionuoja-
mas ar ne, bet Tarpt. Raud.
Kryžius gavo Sovietų valdžios
leidimą pasiūsti savo atstovus
į kai kurias ištrėmimo vietas
ir per juos buvo gauti iš kele-
tos asmenų, nutremtų į Ka-
zachstaną ir Altajaus kraštą
(pietiniame Sibire), trumpi
laiškučiai, rašyti prancūzų kal-
ba (cenzūros sumetimais). Bu-
vo pranešama, kur jie gyve-
na, kas dar iš pažįstamų gy-
vena ten pat ir pan. Daugiau
nieko. Apie ištremtuosius į bai-
siusius šiaur. Sibire darbo
vergų lagerius negauta jokių
žinių. Matyti, tenai nuvykti
Tarptaut. Raud. Kryžiaus at-
stovams nebuvo leista. Aišku,
iš pragaro dar niekas ir nie-
kuomet nėra davęs jokių ži-
nių. Kas ten įžengia, tas turi
palikti visokią viltį... Tik vė-
liau, kaip žinome iš spaudos,
per vieną kitą iš ten ištrūkusį
asmenį, buvusius karo belais-
vius ir kt. buvo maždaug suži-
nota apie vieno kito žinomes-
nio asmens likimą. Tai ir vis-
kas. Tos baisesios ištrėmimo
vietos, tai anų tragiškai žuvu-
sių mūsų tautiečių kapai. Mes
pradedame juos po truputį už-
miršti, nors jie ir labai mums
artimi. Taip jau yra: kai ar-
timas mums žmogus miršta,
tai kad ir kažin kaip karštai
prie jo karsto mes pasižada-
me jo "niekuomet neužmiršti",
tačiau su laiku užmirštame.
Toks yra gyvenimas. Tai yra
natūralu. Tačiau anų baisesių
dienų mes niekuomet negali-
me užmiršti. Jos ir jų aukos
yra neužmirštinės. Jos paliko
mumyse per daug gilią žaizdą.

Anglų Kalbos Pamokos
K. KALNĖNAS
6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
(3-čias augštas, durys po kairei, arti
63-čios gatvės ir California Ave.)
Duoda tremtinys prieš karą baigęs
Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JUNE 11, 1955

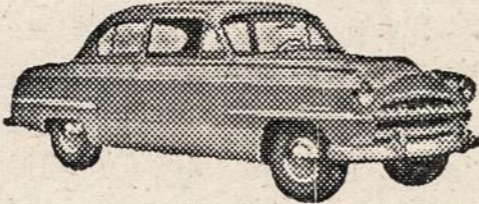
AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Firestone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

Sutvarkykite Laiku Savo Automobilį COMPLETE AUTO SERVICE

4542-44 SO. WESTERN AVENUE Tel.: CLiffside 4-0079

Sav. Stasys Dapkus, prityręs mechanikas turis moderniausius įrengimus, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo taip pat sureguliuoja motorą, kad tau piau naudotų benzina ir alyvą. Jis šioje srity dirba nuo 1936 m., taip kad jo darbu būsite patenkinti. Namų tel.: WA 5-7580.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

GASO LEIDIMUS TURINTIESIEMS

PATARIAMA PASINAUDOTI
SIEGLER PEČIAIS

VISI SIEGLER
PEČIAI GAZO CO.
INSPEKCIJOS
BUS UŽTIKRINTAI
PRIPAŽINTI

SIEGLER pečiai yra pilnai automatiški. Porcelano emalius visam gyvenimui. Padaryti iš stipraus špiziaus. Viskas pilnai įrengta. Nereikia jokių priedų. Turi Honeywell kontrolę. Įrengtos dupleš. Šeši modeliai, kurie apšildo nuo 1 iki 6 kambarių. Turime baltą virtuvinį stilių.

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE AND FURNITURE COMPANY

2876 West Cermak Rd.

Bishop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Tel.: 89-1957 Tel.: 3-4882

WHITNEY STAPLES (STAPULIONIS) REAL ESTATE Certified Property Manager

Visi atvykusieji telefonu ar atvirukais užsiregistruoja savo adresu. Suinteresuoti gauna užsiregistruotųjų adresus ir visas kitas informacijas. Pardavimui dideli ir maži namai Miami, Miami Beach ir apylinkėse. Jei ieškai namų klausk Stapulionį.

1519 Congress Bldg., 111 NE 2nd Ave.
9251 Little River Blvd.,
MIAMI, FLORIDA

Tik ką išėjo 468 p. P. Abelkio
istorinis romanas

ATLAIDŲ PAVĖSŲ

kaina 4 doleriai, ir 422 psl.

ŽEMAIČIŲ KRIKŠTAS

kaina 3 dol. 50 ct. Drobės viršeliai. Skaičiusieji labai gerai atsiliepia apie abu romanus. Reikalaukite pas visus knygų platintojus arba kreipkitės betarpiu į autorį, pasiusdami Money Order tokiu adresu: P. ABELKIS, 349 West 108th Place, Chicago 28, Illinois. Užsisakiusiems nemaziau 10 egz. duodama nuolaida.

Telef.: 29-198

SLOPPY JOE'S BAR

JUOZAS IR MARGARETA
G A L A C K A S

Lietuviai savininkai maloniai sutinka kiekvieną tautietį kelevį.

VYNAS — ALUS — LIKERIAI
GERAS VALGIS

Didelė svetainė ekskursantams ir grupėms.

201 DUAVAL STREET
KEY WEST, FLORIDA

— Ar jau aukojai šio vajuos metu tremtiniam gelbėti?

AKIMIRKA

Mano novelė yra akimirka. Akimirka, kurioj susikaupia didžiausia laiko suma.

Šitai buvo paveikslas, šita akimirka. Paveikslas, kurį mačiau vienintelį kartą savo gyvenime. Jis daugiau negrįš. Ir man rodos, kad tai nebuvo paveikslas. Tai buvo daugiau: Pirštu ant lango rasos, tik pirštu. Vakar dar buvo, naktis, ir ta nuotaika, ir šlapios aprasojimo kruopelytės — ir stori, pirštai, visais pirštais išvilkti bruožai ir linijos, iškelta pranašo ranka.

Tai pranašas, tai buvo pranašas, ir tai buvo nepalyginamas meno kūrinys, nepalyginamas savo linijom, savo kompozicija ir savo nuotaika — ir savo išbaigtu paprastumu.

Mes sustoję žiūrėjom ir šypsojomės — ir tas šypsojimas buvo laimės ir nuostabos, ir tragedijos. Tai buvo atsitiktinai, neveikime, tai buvo tik susimąstyme sustota prie lango ir atpalaiduota ranka duota braižyti pripuolamybei stikle — ir štai dabar stovėjome ir matėme, kad ta ranka, tie pabraukimai buvo atiduoti amžinybei, sukaupti į vienintelę nesibaigiančią akimirką —

— mes žiūrėjom, kaip pa lengva rasojo, skėtės ir iro ramos lašeliukai, kaip paengva stebuklo linijomis sunkėsi ir driekėsi vanduo — mes sulai kę kvėpavimą sekėme, kaip akimirka dilo — kaip stebuklas liejosi į savo pirminę būseną — į NIEKĄ. Ir štai, tada, štai tada mus pagavo beviltiškas ir beprotiškas troškulys sulaikyt. Sulaikyt stebuklą, sulaikyt jį. Pasilaikyt jį sau. Mumyse staiga išbudo užsislėpęs amžinybės pavydas, užsislėpęs beviltiškumas: sulaikyt stebuklą, prilygt dievams,

— ir mes patys nežinodami, griebėme drebančiomis ir nevirties rankomis langą, mes jį išnarinom ir paguldėme vidury aslos, mes griebėme popierį — ak, kokios buvo mūsų akys — ir prilaikydami, kaip bepročiai, vadžiojome besidriekiančias ir besileidžiančias linijas ant popierio, per popierį, ir kur jau vos bežiūrimos, vos beįstebimos buvo, mes stengėmės savo siela, savim įsiliet, kad tik išryškinus, kad tik išryškėtų didysis paslapties negatyvas — ir, štai, pagaliau, mes jį turėjome — mes jį turėjome visą: — Mes turėjome popierio skiautę, išvedžiotą linijų spirale, mes turėjome anglinius, sudegusius linijų pėdsakus —

— ir langas gulėjo asloje ir mes stovėjome beviltiškai šypsodamiesi, skausmingai. Stebuklas buvo nuėjęs, stebuklas buvo ištirpęs.

Nedideli ramos lašeliukai gulėjo ant stiklo ir virpėjo prieš šviesą, vandens srovelės virpėjo prieš šviesą. — a.

Už \$1.00 NAMŲ DAKTARAS ištikimai saugos jūsų sveikatą visą amžių. Gaunamas Naujienose.

Dr. Juzė ir Dr. Kęstutis
A GL I N S K A I
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2300 WEST 51st STREET
VALANDOS:
Pirm., antr., 10-12, 2-4 ir 6-9 popiet.
Ketvirtad., penktad., 2-4, 6-9 popiet.
Šeštadieniai 10-2 val. popiet.
Tel. ofiso: PROspect 6-1795
Rezid.: GROvehill 6-5603

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE.
Valandos: Antradieniai ir penktadieniai nuo 7 ligi 9 val. vakaro.
Šeštadieniai nuo 10 ligi 12 ir nuo 1 ligi 3 valandos po pietų.
Kitu laiku tik susitarus.
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak 7-8
tikrai antradieniai ir penktadieniai.
Treciad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

Tel.: YARds 7-3526 — YARds 7-7410
DR. G. J. BYLAITIS
Spec. smegenų ir nervų ligos.
Val.: antr. ir ketv. 7:30 iki 8:30 P. M.
Šeštad. 12:30 iki 4:00.
Kitomis dienomis tik susitarus.
DR. J. G. VALAITIS
Val.: kasdien 6:30-8:30. šešt. 4-6
4038 SO. ARCHER AVENUE

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad. Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Treciad. ir Šeštadienį tik susitarus

Ofiso telefonai: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro
Šeštadieniai nuo 2 iki 4 po pietų
Treciadieniais pagal sutartį

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez. RE 7-6867
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
(Kampas Archer ir California Ave.)
VAL.: 2-4 po pietų ir 6-8 vakare.
šeštadieniai 2-7 p.p., išskyrus sekmd.

Telef. Ofiso ir rezid. WALbrook 5-3388
DR. S. GĖŠTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2624 West 71st Street
(Kampas 71 & Talman Ave.)
Priėmimo valandos: Kasdien nuo 7 iki 9 vak. Sekmadieniais tik susitarus.

Rezid. telefonai: INteroccean 8-8732
Ofiso telefonai: INteroccean 8-7654
DR. K. GUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Chirurgija ir moterų ligos
10756 SO. MICHIGAN AVE.
Val.: Kasdien 9-12 val. ryto, 1-4 val. p. p., ir 6-8 val. vak., išskyrus treciad. Šeštad 10-3. Kitu laiku — susitarus.

Rezid. tel.: STEwart 3-4511
Ofiso telefonai: YARds 7-1166
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Treciadieniais uždaryta
Šeštadieniai nuo 1 iki 4 po pietų

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro
Treciad. ir šeštad. uždaryta
Ofiso telefonai: PROspect 6-3838
Rezid. telefonai: REpublic 7-9199

GROvehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą
išskyrus treciadienius ir šeštadienius
2422 W. MARQUETTE ROAD

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS.
11 — NAUJIENOS, CHICAGO 3 ILL.
— SATURDAY, JUNE 11, 1955

Ofiso ir buto telef.: OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
DR. J. VAITAITIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
1407 SO. 49th COURT, CICERO
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak.
Šeštadieniai 10-2.

Tel.: ofiso GR 6-4322. Rez.: HI 5-2626
DR. JOSEPH W. KADZEWICK
(LIETUVIS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priėmimo valandos tik susitarus:
nuo 2 iki 4 v. p. p. ir nuo 7 iki 9 vakaro, išskyrus treciadienius.
MANOR MEDICAL ARTS BUILDING
6400 SO. KEDZIE AVE.

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Šeštadieniai 12-4 val.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonai: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30
Daily afternoons
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad 6-8:30 Treciadieniais tik susitarus

Dr. A. Valis - Labokas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonai: DANube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro
Šeštadieniai 1-4 val po pietų

Telefonai: Ofiso GROvehill 6-5396
Rezidencijos: PROspect 6-4732
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
2423 WEST 63rd STREET
(kampas 63rd ir Artesian).
OFISO VAL.: 2-4 ir 6-8 val po pietų
Kasdien. Šeštadienį 2-4 val.
Treciadieniais ir sekmad. uždaryta

Dr. Julia Monstavičius
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
10748 So. Michigan Avenue
Tel.: PU 5-6766 — Rez. tel.: EN 4-4979
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien, išskyrus treciadienius.
Šeštadieniai nuo 1 iki 4 val. po pietų.

DR. CONSTANCE O'BRITIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEMlock 4-5524
Hours by appointment only

Dr. Juozas PAUKSTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(ėjimas iš Whipple St.)
Valandos: Kasdien 10-12, 2-6 p. m.
7-9 p. m. Šeštadieniai 10-12.
Treciadieniais uždaryta.
Tel.: LA 3-4949, namų CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8; Ser., Subat. ir Nedel. tik susitarus.
Ofiso telefonai: YARds 7-4787
Namų telefonai: PROspect 6-1930
Jei neatsilieps viršutiniai telefonai šaukite Midway 3-0001

Tel. ofiso: CLIFFside 4-2896
Rez.: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val po pietų
šešt. 2-6 v. p.p., išskyrus sekmadienius

Telefonai: ofiso CLIFFside 4-0253
Rezidencijos: GR 6-8876
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. ASHLAND AVE. (kamb. 211)
Pirm., Antr., Ketv. ir Penktad. 6:30-8:30 val. vak. Šeštadienį 2-4 v. p. p.

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. Moterų ligos
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St.
(antras namas nuo Western Ave.)
Ofiso ir rezid. telefonai: PROspect 8-1222
Ofiso val.: Pirm. 8-10 v. v. Antr. Trec. ir Penkt. 6-9 v. v. ir Ketv. ir Šeštadienį 2-4 val. po pietų.

— Maziejį det. viukai trenitų je nori mokytis. Padėk jiems savo akia!

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
CHIRURGINĖS LIGOS
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telefonai: PROspect 6-3484
Val.: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. Šeštad. 2-4 po pietų. Trec. ir sekmd. uždaryta.

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400
Dr. Ona Vaskevičius
(VASKEVIČIŪTĖ)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštad. 1-4 popiet; treciadienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniai 2-4 val. po pietų.
Sekmadieniais uždaryta.

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2951 WEST 63rd STREET
(netoli Sacramento Ave.)
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak., treciad. ir sekmad. pagal susitarimą.
Telefonai: HEMlock 4-7899
Namų tel.: HILLtop 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai; Med. Bاندازai; Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniai 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
1911 W. 59th St., Chicago 36, Illinois
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, O. D.
tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Telefonai: YARds 7-7381
Priima: Vakarais nuo 6 ir 9 val. Šeštad. nuo 10 ryto iki 4 po pietų. Trec. ir sekmad. pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Treciad. nuo 10-12; penktadienį 10-2.
Šeštadieniai 10-2 val. po pietų.

Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikra — artificialie aki pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonai: YARds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Geras natūralavimas

DR. S. VAITUSH, Opt.
Palengvins akių tempimą, kuris esti priežastim. galvos skaudėjimo, svajimo arbi aptemimo, nuovu-romo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toire-gystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai darom. su elektra, perorandžia ma-žiausias klaidas. Speciali atyda kre-oiama i mokyklos vaikus
VALANDOS
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro.
Šeštadieniai iki 4 val. vakaro.
Treciadienį ir sekmadienį uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE
YARds 7-1373

GROUNDO OBSERVER CORP.
CALL CIVIL DEFENSE
Skaitykite "N-nas"

NAUJIENUŲ PIKNIKAS

įvyks birželio 19 dieną

LIBERTY GROVE PARKE

IRENE PROTAS

PIKNIKO PROGRAMA

1. Irene Protas dainuos ir šoks
2. Kristina Austin ir Irene Protas dainuos Sarpaliaus "Mylimą kraštą" ir Vasaros dainą"
3. Dr. P. Grigaitis informuos apie paskutinius politinius įvykius
4. Irene Protas ir Kristina Austin dainuos ir šoks "Apynėlį".

Šokiams visą laiką gros Jurgio Akelio kapela

Baras — Užkandžiai — Ledai — Kava — Pienas

Vieta automobiliui pastatyti — \$1.00.

VISI CHICAGOS IR JOS APYLINKIŲ LIETUVIAI KVIEČIAMI ATVYKTI Į

Pavasarinį "NAUJIENUŲ" PIKNIKĄ!
KVIEČIA NAUJIENOS